

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2650 — nočna 2996, 2994 in 2650

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Ameriški eksperiment

Vkljub temu, da se vse svetovno, zlasti pa gospodarsko časopisje peča z Ameriko, niso cilji ameriške politike znani v celoti, ampak si lahko samo iz posameznih ukrepov ustvarimo sistematično sliko o namenih ameriške gospodarske politike.

Stalno padanje dolarja, ki ga pospešuje celo oficialna politika — saj se je zadnje dni govorilo, da je ameriško zakladno t. j. finančno ministertvo prodajalo dolarje v svrhu znižanja, ima za namen, kot smo že povdarili, s te strani izaliti dvig cen in s tem oživiljenje gospodarstva. To je deloma bilo storjeno. Priznati je sicer treba, da ima sedanja hosa v Uniji stvarno podlago, toda ob tolikšnem razvoju spekulacije, ki se kaže predvsem v rekordnem prometu na borzah, mora napraviti človeka bolj previdnega.

Sedanji padec dolarja je bil izzvan po Ameriki sami naslanjač se pri tem na teorije modernih gospodarskih strokovnjakov. Narodnogospodarska veda doslej še ni znala najti leka proti velikim konjunkturalnim valovanjem modernega kapitalističnega svetovnega gospodarstva, ki se javljajo predvsem v menjavi krize in dobrih časov. Najboljši odraz gibanja konjunktur so pa cene. V dobrih časih gredo cene gor, v depresiji pa padajo. Seveda je to groba oznaka, ki bi je profesorji in strokovnjaki v narodnem gospodarstvu ne bi rabili, pa se je moramo posluževati, če hočemo povedati kaj bolj po domače.

Da bi se preprečilo to valovanje cen in s tem konjunkturalni splošni, pravijo strokovnjaki, da je možno dvojce: ali se manipulira produkcija in prodaja tako, da odgovarja povpraševanju, da se na ta način cene ustalijo in s tem tudi odpravi konjunkturalno valovanje. To bi bil vpliv na nivo cen z blagovne strani. Zadnje čase pa dobiva vedno več pristašev teorija, ki pravi, da je treba na cene vplivati z denarne strani. To se pravi, da je količina in hitrost obtoka denarja tako regulirani, da bi cene ostale v glavnem neizpremenjene in s tem bi odpadlo tudi konjunkturalno valovanje. S tega stališča je razumeti politiko povečanja obtoka denarja in razširjenja kreditne podlage, ki hoče ravno s povečanjem denarnega obtoka in hitrosti vplivati na cene, da bi se zvišale. Kajti cena je odraz medsebojnega razmerja na eni strani količin blaga in hitrosti prometa, na drugi strani pa količin denarja in hitrosti obtoka.

S tega vidika je treba presojati ameriško sedanjo politiko, ki hoče z denarne strani vplivati na cene in tako doseči dvig cen na nivo kot je vladal pred leti, ko se še ni začela svetovna gospodarska kriza.

Sedaj nastaja važno vprašanje, kaj pa je z zlatom. Doslej smo bili vajeni gledati na vrednost denarja predvsem z ozirom na zlato. To je pomenjalo, da je bila določena fiksna relacija med zlatom in denarjem. Po odrejeni ceni so kupovale in prodajale emisijske banke zlato in s tem odredile in vzdrževale njegovo ceno. Po novem pa ne bi bilo to razmerje sedaj tako stalno, ampak bi se od časa do časa izpremenjalo, ker bi bila najvažnejša zahteva pri denarni politiki vzdrževanje stabilnosti cen v gotovem okvirju, ne pa vzdrževanje stalne cene zlata. V tem je razlika med takozvanimi zlatimi valutami na eni strani in takozvanimi manipuliranimi, indeksnimi valutami. Pri prvih je merodajno predvsem razmerje denarja do zlata, pri drugih je valuta manipulirana z različni sredstvi denarne politike tako, da ostane nivo cen v glavnem stabilen. Za gibanje vrednosti denarja postane merodajen predvsem indeks cen. Odtod ime indeksna valuta. Indeks cen je že sam na sebi komplicirana zadeva. Indeks cen je statistična količina, ker skuša dati matematično sliko o gibanju cen posameznih predmetov skupno kot celoti. Zato se prav lahko zgodi, da pridenemu enemu predmetu večjo važnost kot mu sicer pripada in tako je ves indeks postavljen na slabe noge. Poleg tega je treba še vedeti, da imamo sicer že nebroj indeksov; cene v veletrgovini, cene v nadrobni trgovini itd., vendar pa do danes sploh še nimamo indeksa o kupni moči denarja, ki bi bil najvažnejši in najmerodajnejši. To priznava celo sam Keynes, največji propagator manipulirane valute, ki pravi, da za to še nimamo dovolj statističnega materiala (Traktat o denarju). Tako je končno presojanje o tem, dali so že dosežene cene, ki odgovarjajo ravnotežju v narodnem gospodarstvu, prepuščeno vladi, odnosno njenim gospodarskim svetovalcem. Tako postane oficialna gospodarska politika regulator kupne moči denarja.

Vprašanje je tudi, če je mogoče v današnjih časih, ko gospodarsko življenje narodov še ni dovolj raziskano, tudi v Ameriki, kjer imajo sicer za vsako stvar nebroj statistik, ki osvetljujejo z najrazličnejših strani vsak gospodarski pojav, znanstvenikom podajati jasno prognozo o bodočem razvoju. Po'eg tega zahteva politika indeksnega denarja tudi popolno kontrolo nad vso produkcijo dežele, za kar že pripravljajo Američani tla. Na drugi strani pa ni mogoče kontrolirati izprememb v povpraševanju, odnosno potrebah, ki so tudi važen faktor za usmeritev gospodarske politike sploh.

Gotovo pa je še poleg vseh težav, s katerimi je zvezana uvedba indeksne valute, ena najvažnejših ta, da je prišel s tem v gospodarstvo element nemira, ki bo slabo vplival na kalkulacije. Gotovo pa tudi ne bo ojačil zaupanja v svetovnem obsegu. Mimogrede povedano govori zadnja poslanica predsednika Roosevelta, da bo izkusil še več načinov valutne politike. Kdo bo v takih razmerah gledal na bodočnost in si stavil velike gospodarske cilje? Tako preostaja le ena pot: popolno vodstvo ameriške gospodarske politike po predsedniku, odnosno njegovih svetovalcih. Tudi v tej smeri že vidimo prve korake. Amerika prehaja danes iz liberalističnega kapitalizma v novo fazo gospodarskega razvoja, ki jo lahko imenujemo naravno kapitalistično gospodarstvo. Seveda bodo gotovo prišle na dan socialne struje, toda pri tako veliki moči kapitala bodo sicer težko upale na uspeh. Na drugi strani pa se bo ameriški kapital znašel pred dilemo: ali podrediti in-

Medtem ko se Evropa organizira v paklih...

Plamteča baklja rumenega plemena

London, 11. julija.

Ze mesece in mesece svet ničesar ne izve, kaj se godi na Daljnem vzhodu, kjer je divjala ljuta vojska med Japonsko in Kitajcem, davi formalno ni bila nikoli napovedana. Znano je, da so Japonci sklenili z nankinško kitajsko vlado pred enim mesecem premirje, po katerem so se sami umaknili nazaj čez Veliki Zid, Kitajci pa so svojo armado demobilizirali in so zopet gospodarji severne kitajske province do Velikega zidu, kjer pa po dogovoru ne smejo več zbirati večjih vojaških sil.

Boji okrog Velikega zidu

V borbah od Velikega zidu do reke Luan je padlo vsega skupaj 20.000 kitajskih vojakov, v pakinških bolnišnicah pa je sedaj okoli 8000 ranjenec. Pri tem pa nikakor niso vštete žrtve civilnega prebivalstva, ki so ga ubile japonske letalske bombe. Skupne izgube Japoncev niso znane; v bitki pri Hsifenghovu, kjer so se kitajski vojaki vrgli na japonske bataljone z nobenim drugim orožjem, kakor samo z mečem v roki, je padlo 3000 Japoncev, v bitkah za prelaza Kupejkov in Nantienmen, v katerih so Japonci razbili kitajske postojanke v osemdnevnem bobnajočem ognju s 70 težkimi topovi in 50 letali, pa je padlo 1400 Japoncev.

Mir še ni sklenjen

Kakšen političen mir pa se med Japonsko in nankinško vlado še ni sklenil, dasi pogajanja trajajo dalje. Ves nadaljnji razvoj Daljnega vzhoda je odvisen od tega. Japonci zelo upajo, ne samo, da se bodo Kitajci formalno pomirili, ampak da se jim bo tudi posrečilo skleniti z njimi zavezno prijateljstva in političnega sodelovanja na vsem Daljnem vzhodu. Ta ideja ima tudi v resnici veliko pristašev med Azijci, ki so prevzeli japonsko

geslo: Azija Azijcem!, kljub temu pa bo preteklo še precej časa, preden se bo to geslo uresničilo. Največja ovira za kakšno odločno in stalno politično linijo Kitaja so njegove še vedno anarhične notranje razmere, čeprav kaže ta ogromna, stara država izredno trdovratno življenje, ki ga ne more ubiti noben nered in nobena korupcija kitajskih politikov in generalov, ki ljudstvo strahovito izjemajo, mu n. pr. prepovedujejo pridelovanje moka za opij, zato da ga spriče nemožnosti, da bi ob obstoječih dezolantnih razmerah kitajski kmet prisluzil kakšen belič, potem strahovito ogloboje in si služijo milijone, med tem ko še danes najmanj ena desetina Kitajcev v dobesednem pomenu glada.

Japonci prodirajo naprej

Tako n. pr. imamo v provinci Kalgan, ki severovzhodno od Pekinga neposredno meji na Mongolijo, kitajskega generala Fenhushanga, ki tam rezdira, obdan od garde 3000 razbojnikov. Najprej se je ustil, da bo zbral armado proti Japoncem, ki so bili vdrlji čez Veliki zid, je pa previdno ostal v ozadju in intrigiral skupaj z južnokitajsko napol odvisno vlado v Kantonu proti Čankajšku, ki vlada v Nankingu in je s pomočjo premirja severni Kitaj osvobodil japonske okupacije. Danes pa temu generalu prede trda, zakaj Japonci, ki so se umaknili iz severnega Kitaja čez Veliki zid nazaj v Džehol, so sedaj začeli okupirati vzhodno od Džehola ležečo veliko mongolsko provinco Čahar, kjer so že zasedli veliki mesti Dalaj Nor ob Dalaj-norskem jezeru in Kujjan in se sedaj pripravljajo na pohod v Kalgan, ki leži na važni cesti iz Pekinga v Urgo v Mongoliji. Razbojniški general Fenhushang se bo sedaj moral z Japonci ali boriti ali pa bo — kar je najbolj verjetno — odnesel pete s svojimi »gardisti«

Kaj je s Pekingom?

Peking sam je danes v žalostnem položaju. Ker se danes ni izginila nevarnost nove vojske z Japonci, je Peking evakuiran vseh važnejših političnih uradov pa tudi kulturnih zakladov, ki so bili v tem lepem mestu sto in stoletja nakopičeni. Prebivalci se boje, da se ne bi evakuirali še ostali kulturni zavodi in inozemske univerze, ki so velikega znanstvenega pomena. Ker se v premirju z Japonci glede Pekinga ni ničesar sklenilo, so Kitajci mesto močno utrdili. V mestu samem ne vlada več bivši vsomogočni Čansuljan, ampak je prevzela vlado vojska in civilna uprava, ki je odvisna od šefa nankinške vlade Čankajška kar se je zgodilo v sporazumu z Japonci.

Muslimani in komunisti

Ko se je Čankajšek mudil v severnem Kitaju kot poveljnik armade, ki je bila od Japoncev poražena, so se zelo utrdili komunisti v južnem in osrednjem Kitaju. Baš ta okolnost je bila razlog, da se Čankajšek ni mogel uspešno upirati japonskemu prodiranju. Danes je prodiranje komunistov z juga ustavljeno. Veliko huje skrbi ima pa Kitaj na skrajnem zapadu v provinci Sinkjang, kjer je ogromna večina prebivalstva kirgizska, to se pravi muslimanska. Muslimani so se uprli, ker je kitajski guverner Kin monopoliziral bogato trgovino s krznom in zlatom v prid centralne vlade, v resnici pa v največji prid svojega lastnega nenasnitega šepa. Res pa je tudi, da Kirgize na eni strani podpirujejo Rusi, na drugi pa Angleži, ki bi si to provinco radi med seboj razdelili. Čankajšek je poslal v glavno mesto Sinkjana novega guvernerja, ki je baje zelo priljubljen, toda veliko vprašanje je, če se bodo domačini s tem zadovoljili in če ne bodo po mandžurskem zgledu to provinco od Kitaja popolnoma odtrgali.

Borba proti Slovanom Nemčija nadaljuje intrige za „osvoboditev“ Ukrajine

Varšava, 11. julija. Ž. »Warszawski Bulletin Poljsko-Ukrajinski«, ki izhaja s podporo poljske vlade, objavlja zanimive informacije o politiki sedanjih vladodržcev v Nemčiji napram ruskim in ukrajinskim problemom. Po teh informacijah so ruski emigranti ustanovili oddelke ruske narodne socialistične stranke, na čelu katerega je general Avalov-Dermot, nadalje Zaharov in knez Obolenski. Ruski Hitlerjevci izdajajo svoj organ »Novoje Slovo«, v katerem sodelujejo tudi baltičski Nemci. Rosenberg, šef referata za zunanje posle Hitlerjeve stranke v Berlinu neprestano podpira ruske ključaste križarje in s pomočjo njih drži v šahu dosedanje voditelje ukrajinskega pokreta v Nemčiji. Nedavno niso ruski Hitlerjevci dopustili v Berlinu predavanja, ki so ga organizirali pristiski Konovalca. Predavanje so je morale odpovedati, ker so ruski narodni socialisti zahtevali skupno akcijo in nerazdeljivost Rusije. Konovalca so sedaj zapustili in vse kaže, da je na njegovo mesto stopil bivši carski častnik in pomorščak Skoropadovski, v osprejje pa je stopil tudi Ostrančij, ki je pretendent na hetmanski prestol Ukrajine. Polkovnik Ostrančij je najprej poskušal srečo na Dunaju, nakar je odšel v Monako, kjer se je vpisal v takrat neznan Hitlerjevo stranko. Sedaj ga priznava kot edinega in pravega predstavnika Ukrajincev v Nemčiji. Konovalca tolerirajo kot zastopnika dejanskega stanja dotedanjih razmer. Rosenberg je skupaj z generalom Goltzem svoječasno organiziral ekspedicio belih Rusov skozi nadbaltško gubernijo proti boljševikom na Petrograd kot »judenititelj Rusije«. Po takrat izgubljeni igri se ni oglasil, pač pa je sedaj zopet prišel na površje s svojim ukrajinskim programom. Rosenbergova akcija ni povzročila vznemirjenja samo v krogih neodvisnih Ukrajincev, temveč tudi pri vladajočih faktorjih v Moskvi.

Kdo vse bi rad vstopil v vzhodni pakt:

1. Francija — 2. Italija

London, 11. julija. Ž. »Daily Telegraph« poroča, da bo Daladier obiskal Mussolinija dne 23. t. m. Na tem sestanku bosta oba šefa vlad predvsem razpravljala o vprašanjih, ki so zvezana s podpisom pakta štirih zapadnih velesil. Poleg teh vpra-

teresom splošnosti ali pa preteč pogin v socialni revoluciji. V Ameriki sicer za socializem ni dosti tal, toda ob tolikem številu brezposelnih in tako obupnih gospodarskih in socialnih razmerah vedno udarjajo na dan radikalne struje, katerih se ne da zadušiti z mitraljezi.

Amerika stopa v čas, ko prihaja do izvedbe velik eksperiment. Čeprav je toliko znakov, ki kažejo na škodljive posledice gospodarskih ukrepov, je vendar treba počakati do največjih rezultatov sedanje gospodarske politike. Sicer jih izrazitih ni pričakovati takoj, toda sčasoma se bo le videlo, kam vodi sedanja politika. Na tem eksperimentu pa je neposredno in posredno interesiran ves svet. Na eni strani so gospodarski atiki Amerike s svetom najživahnjeji, na drugi strani pa je gotovo, da bo uspeh ali neuspeh gigantskega eksperimenta imel dalekosežne posledice tudi za gospodarstvo vsega sveta.

Oec.

žanj pa se bosta dotaknila tudi splošnega položaja v zvezi s pogodbami, ki jih je sklenila Rusija z državami, ki neposredno mejijo na Rusijo in pa z državami Male zveze. Po mnenju »Daily Telegraph« se bo tudi Italija priključila londonski konvenciji, o definiciji napadalec. Daladier in Mussolini se bosta razgovarjala tudi o problemu formiranja bloka držav z zlato valuto, ki bi se moral razširiti, da se doseže kooperacija v vseh finančnih in ekonomskih vprašanjih.

3. Švedska in še kdo

Rim, 11. julija. Ž. Fašistični listi poročajo, da se vodijo pogajanja, da Švedska in še nekatere severne države podpisajo konvencijo o definiciji napadalec.

Potovanja Ruždi beia

Rim, 11. julija. Ž. Fašistični listi poročajo, da bo turški minister Teftik Ruždi bej, ki je obiskal francoskega ministrskega predsednika Daladiera in zunanjega ministra Paula Boncourja v Parizu, sedaj na Dunaju, jutri ali pojutrišnjem pa se odpelje v Rim.

Po prihodu turškega ministra za zunanje zadeve v Rim, je bil le-ta takoj sprejet od Mussolinija. Imela sta izredno dolg razgovor. Slo je po vsej priliki ali vsaj delno tudi za pakt o nenapadanj, ki so ga sklenile sovjetska Rusija, države Male antante in Turčija.

Politični krogi naglašajo, da je Mussolini nekaj ur pred Teftik Ruždi bejem sprejel sovjetskega poslanika, ki se je vrnil iz Moskve, kamor je šel poročati o četvrtornem paktu. Kaže, da se Italija pogaja s Sovjetsko Rusijo o nenapadnem paktu. Po poročilu italijanskih listov bo Sovjetska Rusija sklenila podoben pakt tudi s Avstrijo.

Italija pa surovo uničuje svojo slovensko manjšino („Ere Nouvelle“)

Paris, 11. jul. I. Današnja »Ere Nouvelle« objavlja na uvodnem mestu članek o Italiji, ki se bavi s preganjanjem Jugoslovanov ter posveča posebno pozornost politiki italijanske vlade, ki jo vodi v srednji Evropi. Članek naglašja, da pakt štirih do sedaj še ni napravil nobenega efekta v nemški politiki niti v novih teritorialnih stremeljih v Evropi, kakor to izhaja iz italijanskih intrig v Avstriji in iz famoznega Hugenbergovega memoranda v Londonu.

V nadaljnjem pisanju se članek bavi s politiko, ki jo goji italijanska vlada napram naši narodni manjšini, ter navaja vsa grozodejstva, katerim so izpostavljeni v Juljski Krajini Slovenci in Hrvati. Tu članek našteva umor Eržena v bližini Cerknega, nadalje slučaj, ki se je pripetil našemu državljaniu Pergareu, ki je prispel k svojim staršem v Juljsko Krajino z našim potnim listom, a so ga fašistične oblasti aretirale in poslane na odlučitev kadrškega roka v notranjo Italijo. Nadalje navaja aretacije v masah v neki vasi v bližini Gorice, ko je nekdo izobesil jugoslovansko zastavo. Članek nadalje sporoča, da je predsednik občine v Operlju obvestil občane, da bodo fašisti aretirali vsakogar, ki bo na ulici govoril slovensko ali hrvaško. Fašisti so nadalje v neki drugi istrski vasi zaprli štiri otroke, ki so izjavili, da so Jugoslovani,

Gömböšev misterij

Budimpešta, 11. julija. (a). Iz komentarjev listov o obisku Goemboesa na Dunaju je razvidno, da je hotel Goemboes skleniti v Dollfussom podoban pakt, kakor je pakt Male antante, ki veče njene članice, da složno nastopajo v zunanje-političnih vprašanjih.

Kaže, da sta Goemboes in Dollfuss sklenila le to, da se bosta pred sklepanjem o aktualnih mednarodnih vprašanjih medseboj posvetovala.

Dunaj, 11. jul. tg. Na današnji seji zveznega sveta je vložil socialno demokratski poslanec Körner nujno interpelacijo o obisku madjarskega ministrskega predsednika Gömbösa na Dunaju. Ta obisk je zelo velike zunanje-politične važnosti. Socialni demokraci ne bodo priznali nobenega sporazuma, če le-ta ne dobi sankcije zveznega sveta. Največje nezaupanje je na mestu, ker so bili razgovori z madjarskim ministrskim predsednikom tajni. Tudi o svojem potovanju v Pariz, Rim in London ni dr. Dollfuss poročal ničesar, niti ne v glavnem odboru kakor tudi ne v zunanjem odboru zveznega sveta. Sedaj se govori celo o nekem paktu z Madjarsko ter je še odprto vprašanje, ali bo ustnemu sporazumu sledila tudi pismena pogodba.

Naj Podonavje samo pove, kako želi da ga velesile razderejo

Dunaj, 11. julija tg. V posebnem dopisu iz Pariza poroča »Nene Freie Presse« o mnenju odločilne osebnosti francoskih vladnih krogov o položaju v Podonavju. Pomozno posojilo Avstriji naj bo začetek velikopotezne obnove srednje Evrope, ki ima izgled na uspeh samo, če zajema vse podonavske države enakopravno. Toda Francija ne namerava predlagati poseben načrt za preureditev Evrope. Francoska vlada se je sporazumela z angleško in se bo v kratkem tudi z Rimom ter želi, da bi si podonavske države same uredile svoje medsebojne razmere brez pritegnitve kakve velesile. Načrt za to naj izide iz njih samih.

v neki drugi vasi pa zopet nekaj kmetov, ki v cerkvi niso hoteli poslušati italijanske pridige. Članek zaključuje z ugotovitvijo: »Kljub temu nezaključeni postopanju proti Jugoslovanom v Italiji, katerih je v Juljski Krajini kompaktno naseljenih 500.000, fašistični listi še vedno naglašajo, da je Italija neumorna zagovornica narodnih manjšin, posebno onih malih držav srednje Evrope. Še več, Italija celo misli, da ima pravico zahtevati teritorialno revizijo mirovnih pogodb v korist Madjarske in na škodo držav Male zveze, katerih položaj se niti od daleč ne more primerjati z usodo narodnih manjšin v Italiji.

Jasno je, da fašistična Italija v tem svojem zadržanju, ne vidi nobene kontradikcije in nobene žalitve čuta pravičnosti. Lahko je zaradi tega razumeti zaničevanje narodov, ki se jih hoče prizadeti z italijansko-madjarskim revizionizmom, ki ga čutijo, razmišljajo o usodi, ki jo je Italija pripravila lastnim manjšinam. Italijo nič ne ovira, da ne bi zadrževala razkosane države, ki respektirajo pravice narodnih manjšin, ki živijo na njihovem ozemlju.

London, 11. jul. Ž. Število brezposelnih v Angliji je zelo padlo in znaša sedaj 2.438.108, to je za 300.000 manj kot junija lani.

V dobi paktov „Jadranski pakt“ Predzgodovina in ozadje

Zeneva, 10. jul. (Posebno poročilo »Slovenca«.) Vasi list je objavil dve kratki brzojavki, obe iz Berlina, ki sta vrgli v itak že prenasajeno politično ozračje v Evropi besedo o možnosti novega jadranskega pakta. Prvi telegram je priobčila, kakor znano, »United Press«, čes da se v političnih krogih v Rimu živo razpravlja o novem jadranskem paktu o nenapadanju, ki bi otvoril novo dobo prijateljstva med Italijo in Malo zvezo, posebno pa še med Italijo in Jugoslavijo. Druga brzojavka izhaja od uradne francoske agencije »Havas« in v suhih, skorodaj jeznih izrazih demantira vest, da bi bila francoska vlada predlagala Italiji, naj se sklene jadranska pogodba, kajti v sedanjem rutenutku sploh nobenih pogajanj med Italijo in Francijo ni.

Pozitivna vest na eni, zanikanje na drugi strani. To je usoda vseh dejstev, ki se polagoma porajajo v tišini daleč od radovednosti javnega mnenja. V tej zvezi bo pa Vaše bralce gotovo zanimalo, poznati v podrobnostih potek italijansko-jugoslovanskih odnosov v zadnjih dveh letih, ker le v luči teh šele komaj minolih dejstev bo naše jugoslovansko javno mnenje moglo objektivno presojati politično zbliznanje z Italijo, kadar in če bi enkrat postala aktualna. Glasilo Zveze narodov »Journal des Nations« je k temu predmetu objavilo tudi nekaj zanimivih opazovanj, ki izvirajo iz peresa Alberta Mousseta in so torej verodostojna.

Mussolinijev načrt: „Jugoslavijo je treba razdreti“

»Mussolini je od začetka leta 1932.« tako pravi »Journal des Nations«, »pa do letošnjega februarja smatral, da se mora Jugoslavija na vsak način razkosati in porazdeliti med sosedne državne skupine. Če si je stavil ta cilj iz čisto diplomatskih razlogov ali če je ravnal na osnovi informacij, ki so mu jih dali glede položaja v Jugoslaviji, nikdo ne more z gotovostjo trditi. Pa to na dejstvu prav nič ne izpreminja. Italija je skozi dolge, dolge mesece brezobzirno in surovo doslednostjo zasledovala razkroj Jugoslavije in je pri vsaki priliki, ki se ji je nudila, vrgla na mizo adut o neizbežni katastrofi v Jugoslaviji. Italija je celo šla v svojem zaslepljenem sovraštvu do Jugoslavije tako daleč, da je uradno, po svojih diplomatskih zastopnikih, vprašala dve »prijateljski« veseli (to sta Anglija in Nemčija — op. ured.), kaj nameravata ukreniti sprico razpadanja jugoslovanske države. Čisto v tem duhu je naročila tudi svojemu tisku, da italijansko javno mnenje sistematično pripravi na razpad Jugoslavije. Italijanski tisk je prinašal v velikih, pretiranih dozah najbolj alarmantne stvari o Jugoslaviji, o dnevnih bombah, o vstajah, o vetaških legijonih, o revolucionarnem duhu, ki razjeda državno edinstvo. Toda Italija je dobavljala tudi ostalemu inozemstvu vedno zadostnega materiala, da je končno svetovno javno mnenje postajalo res nemirno in je ponekod tudi že začelo računati na eksplozijo, ki naj bi razgnala jugoslovansko državo.«

Uspehi v inozemstvu: Splošen pesimizem glede Jugoslavije

»Ta propaganda je rodila v Franciji svoje uspehe. Tudi v Angliji je našla mnogo pristašev, posebno v najvišjih političnih krogih. MacDonald je z največjim navdušenjem sprejel Mussolinijev predlog o direktoriju štirih velesil, ker ga je smatral kot garancijo za obrambo miru v srednji Evropi in na Balkanu v primeru popolnega razkroja Jugoslavije, ki mu ga je prorokovala italijanska vlada in v katerega je tudi sam začel verovati. Direktorij štirih velesil naj bi v primeru političnega kaosa na Balkanu prevzel kontrolno mesto in pazil, da bi se

»razkroj Jugoslavije vršil normalno brez prevelikih komplikacij.«

»Jasno je tudi, da je ta križarska vojna, ki jo je vodila Italija proti Jugoslaviji, zadela na največje simpatije tako v Nemčiji, kakor v Avstriji in na Madjarskem, kjer so se vsi radovali turobnih napovedi Italije glede bodoče usode Jugoslavije. In sedli so k mizi in začeli risati zemljevide, italijanski propagandi se je posrečilo, izkoriščajoč neumnost in nevednost enih ter politično sovraštvo drugih, da je zavila Jugoslavijo v dušeno mrežo svetovnega nezaupanja in pesimizma.«

Zanimiv incident v Zenevi

Albert Mousset navaja na to zanimiv incident, ki se je zgodil na razorožitveni konferenci in ki prica, kako daleč je ta defetistična italijanska propaganda že uspela. Pri debati o definiciji napadača in napada, je delegat Madariaga izrekel besede: »Predložena definicija ni dobra, kajti vzemimo primer, da neka država A želi in pričakuje razpada neke druge države B, potem definicija napadača temu primeru ne odgovarja... In oči vseh delegatov so se pri teh besedah obrne k mizam, kjer sta sedeli italijanska in jugoslovanska delegacija.«

»Kaj je hotel Mussolini? Sanjaril je o neki avstro-madjarsko-hrvatski federaciji! Sanjaril in se v svojih sanjah zmotil. Pozabil je lekcijo iz časov d'Annunzia. Misli je, da lahko nekatere centrifugalne tendence Hrvatov, ki so čisto notranjepolitične značaja, izkoristi v svoje namene, pozabivši pri tem, da je ravno vmešavanje Italije v jugoslovanske notranje prilike imelo vedno naprotni uspeh in je notranje jugoslovansko državo le konsolidiralo in Srbe, Hrvate in Slovence v strnjeni fronti organiziralo proti italijanski nevarnosti. Pri tem je treba tudi omeniti, da stojita ob Mussoliniju dva intimna svetovalca, baron Aloysi (ustvaritelj albanskega pakta) in baron Suvič iz Trsta. Oba bolehnata na fiksnih ideji italijanskega Jadrana. Mussolini jima je podlegel. V svojo škodo, kot je pokazala zgodovina.«

Vrhunec krize: Ozračje razčisti pakt Male zveze

Vrhunec je bil dosežen začetkom februarja in kakor blisk iz elektrike prenasajenega neba je učinkovala dne 16. februarja objavljena obnova političnega pakta Male zveze. Sledil je grom, prišel je preprič, sveži zrak, zadušljiv objem je pustil, kriza je bila mimo. Jugoslovanska država se je v paktu Male zveze afirmirala kot močna državna enotica v krogu dveh drugih držav, ki zupanja vanj nista izgubili. 16. februar je bil slovesen demanti vseh vesti, ki jih je italijanska propaganda razsejala z velikim trudom in s milijonskimi denarji po vsem svetu. Z objavo političnega pakta Male zveze preneha tudi doba brutalne ofenzive Italije proti Jugoslaviji. Nastopi zatem doba diplomatskih intrig, da bi ta Mala zveza ne mogla živeti kot politični faktor: 1. Intriga v Berlinu, ko grozi Mussolini, da se bo povezal s Hitlerjem, ki naj zasleduje svoje ambicije proti vzhodu, srednjo Evropo pa pusti Italiji. 2. Intriga s Poljsko, ki jo hoče obdržati izven območja Male zveze. 3. Intriga v Londonu in v Parizu, ko hoče pretrgati zveze med Francijo in vzhodnimi državami. Na vseh frontah sledi poraz za porazom. Hitlerjev adut je uničen z avstrijsko borbo proti Nemčiji, sanje o italijanski nadvladi v srednji Evropi pa je brutalno podrla Rusija, ki je z londonskim paktom vzpostavila ravnotežje in se postavila v zaletje tem tolikanj zaželenim malim državam. Sedaj, ko je vzhodna Evropa trdno organizirana, sedaj pa je napočil čil čas, da se Jugoslavija in Italija pomenita o jadranskem paktu, toda sami, brez vmešavanja drugih in ne da bi Italija silila v tvorbo drugih, kjer zanjo ni prostora.

Londona konferenca: Mir do jeseni

London, 11. jul. tg. Po časopisnih vesteh bodo odbori svetovne gospodarske konference delali še dva tedna, nakar bo na plenarni seji sklenjena odgoditev konference do jeseni.

Načrti Amerike

Iz Washingtona poročajo, da namerava Roosevelt zaradi naglega naraščanja cen in dobrih sadov zakonov o industrijski obnovi (Industrial recovery act) in o pospeševanju kmetijstva (Agricultural adjustment act) predlagati takojšen denarstveni pakt. Pristavljajo tudi, da bi bil pripravljen takoj stabilizirati dolar, če bi druge države pristale na njegove načrte o zvišanju cen. Po drugih informacijah pa Roosevelt ne bo stabiliziral dolarja pred letom 1935 ali celo kasneje, ker smatra, da dotlej proračuna Zedinjenih držav ni mogoče uravnovešiti in da v tem času tudi ni mogoče dvigniti cen, kakršne so bile leta 1925.

Kriza popušča

London, 11. jul. (a) Po novejših podatkih mednarodnega urada za delo se zdaj prvič, odkar prišla svetovna gospodarska kriza, kažejo znaki olajšanja. Število brezposelnih namreč pada zdaj v vseh državah. V Veliki Britaniji je število brezposelnih znašalo junija 1932 skupno 2.821.800, letos v istem mesecu 2.636.300, v Nemčiji lani 5.820.000,

Med makedonskojučimi:

Mir ali borba na življenje in smrt

Sofija, 11. jul. I. Centralni komitet VMRO je danes izdal komuniké, ki se glasi: Centralni komitet Notranje makedonske revolucionarne organizacije radi vseh apelo, ki so bili v zadnjem času nagnjeni od raznih strani in da poda še enkrat dokaz svoje najboljšje volje, sporoča, da je pripravljen prenehati s preganjanji (odnosno ubijanjem) oseb, ki so obdolženi pri VMRO, v slučaju, če te osebe v bodoče prenehajo z vsako konspiracijo proti VMRO in proti edinstvu makedonske revolucionarne organizacije. Prepričani smo, da za to rok oetnajstih dni popolnoma zadošča in da bodo te osebe v stanu, dati potrebne garancije. Tudi smo prepričani, da bodo vse naše gornje izjave pravilno ocenili tudi vsi oni faktori, ki pridejo v poštev, kakor n. pr. klub »Zveno«, komunisti in neki vladajoči krogi v Bolgariji, ki podpirajo borbo proti makedonski organizaciji z raznimi načini in sredstvi. Če pa se bodo kljub našemu pričakovanju nadaljevali atentati na delavce v makedonski organizaciji in na makedonsko kakor tudi na makedon-

ski osvobodilni pokret, bo organizacija VMRO proti svoji volji prisiljena zavzeti znova svoje stališče ter v tem slučaju odklanja vsako odgovornost za vse, kar bo sledilo.

Zemlja se pogreza

Mionica, 11. julija. I. Prebivalstvo tukajšnjih krajev se še vedno ni pomirilo radi zadnje katastrofe, ki je zadela vas Berkovec, ko so se pomaknili odnosno pogreznili celi kompleks zemljišč, ko se je večerj zopet ponovil tak slučaj v vaseh Gornji Mušici in Beliševci. V teh vaseh se je zemeljska površina na dveh hektarjih zemljišča pogreznila za 10 metrov. Vsa površina je počila v razdalji 200 metrov. Ponekod so razpoke globoke skoraj do 2 metra. V vasi Gornji Mušici pa se je udrla 3 ha zemljišča. Na kraj, kjer so se izvršile spremembe površine zemljišč, je odšla danes komisija, ki bo precenila povzročeno škodo, ki jo je utrpelo prebivalstvo.

Dr. Frick: Nemška revolucija končana Ali je zaprtih 18.000 ali 100.000 ljudi?

Berlin, 11. julija tg. Državni notranji minister dr. Frick je izjavil v okrožnici na župane in deželne vlade: »Kdor govori o nadaljevanju revolucije ali o drugi revoluciji, ta se zoperstavlja voditelju samemu. Vsek poskus sabotaže nemške revolucije po nepoklicanih elementih z nedovoljenim poseganjem v gospodarstvo se kaznuje z zaporom. Odslej naprej vlada ne bo več izvajala doseganje prakse ter ne bo vpustila komisarijev. Današnji komisariji bodo na najhitrejši način odpravljeni, kajti obstoj postranskih vlad se ne ujema z avtoriteto totalistične države.«

Uradno demantirajo, da bi bile oblasti aretirale dozdaj 100.000 oseb. V resnici, tako pravi uradno poročilo, je bilo dozdaj aretiranih 18.000 oseb in sicer preventivno. Tu so vštete tudi osebe v koncentracijskih taboriščih. — Potomec železnega kancelarja princa Bismarcka, član nemške nacionalne stranke v Bismarck je odložil mandat v pruskem deželnem zboru.

Državno sodišče v Leipzigu je razglasilo sudič razsodbo v nekem špijažnem procesu. Sodna razprava je trajala 9 dni in javnost ni imela dostopa za sodno dvorano. Obtoženih je bilo 6 Nemcev iz Hamburga in Kiela radi izdaje vojaških tajnosti, radi sleparij in vojaških ta-

tvin. Obtoženci so bili obsojeni od 4—15 let roblje. Med obtoženimi sta tudi dva člana nemške vojne mornarice, ki sta služila na neki vojni ladji in sta bila sedaj razrešena tudi vojaške dolžnosti.

Lord Rothermere: V Italiji in v Nemčiji je prevzela oblast mladina

London, 11. jul. (a) »Daily Mail« priobčuje članek lorda Rothermera o novem režimu v Nemčiji. Lord Rothermere je poln hvale za Hitlerja. Članek ima svojo ost tudi proti sedanjim angleški vladi. Lord Rothermere pravi, da obstaja sedanja nemška ali italijanska vlada iz 10 do 12 mladih ljudi, polnih pozornosti in vneme. Na sejah angleške vlade pa se zbere 20 gospodov z belimi lasmi, ki mu je vsakemu najmanj 63 let. V Italiji kakor v Nemčiji je oblast prevzela mladina. Mlada kri je vtila tem narodom novo življenje. S tem, da je Hitler postavil nemško mladino v službo svoje politike, je vtil obupanemu narodu upe žareče vere v novo bodočnost. Hitler je s tem okreplil notranji promet v Nemčiji.

Ljubitelji radija: prijavite aparate

Belgrad, 11. jul. (a) Uprava pošte, brzojava in telefona je ugotovila, da imajo mnogi svoje sprejemne radio aparate in da se jih poslužujejo, ne da bi jih bili prijavili in ne da bi imeli v to potrebno dovoljenje. Med temi so tudi taki, ki ne poznajo zakonskih določb, so pa tudi taki, ki namenoma ne prijavijo svojih radio aparatov, ker nečije plačati predpisane pristojbine. S takim ravnanjem ogrožujejo tako državo kakor posamezne radio postaje.

Zato opozarja uprava pošte, brzojava in telefona vse, ki imajo radio aparate in vse tiste, ki si mislijo take aparate nabaviti, da je treba pred uporabo teh aparatov le-te prijaviti pisмено krajevni pošti in prejeti pismeno dovoljenje za dotične radio aparate. Zakon prepoveduje radio aparate brez prijave in brez dovoljenja. Krsitve tega se

kaznujejo z odvzemom aparatov in z denarno kaznijo. Finančni zakon za l. 1928-29. pravi v čl. 258 (podobno odreja tudi pravilnik i sprejemnih radio aparatov):

Kdor brezplačno brez prijave in brez dovoljenja postavi sprejemni radio aparat, se kaznuje s triletno pristojbino za uporabo sprejemnega radio aparata (900 Din), aparat pa se mu odvzame v korist države. Denarna kazen se pobere tudi izvršnim potom. Oseba, ki prijavi tistega, ki je brezplačno postavil radio aparat, dobi nagrado v znesku ene tretjine triletno naročnine, to je 300 Din.

Pojasnila o načinu prijave in o dovoljenju dajejo krajevne pošte, trgovci z radio aparati ali naročniki. V interesu vsakega lastnika radio aparata i etorej, da takoj prijavi svoj aparat.

Nadškoj dr. Bauer v Belgradu

Belgrad, 11. jul. I. Jutri popoldne bo prispel v Belgrad zagrebški nadškoj dr. Ante Bauer ter bo ob 10 sprejet pri predsedniku vlade dr. Srdiću.

Romanje v Lurd

Belgrad, 11. jul. (a) Predsednik ministrskega sveta je na prošnjo odbora za romanje v Lurd, ki mu je predsednik in vodja dr. Pavel Lončar, prefekt nadškofjskega semenišča v Zagrebu, dovolil, da se vsem državnim uslužbenecem, ki bi želeli sodelovati na tej božji poti, dovoli dopust od 11. do 21. julija t. l. Ta dopust pa se jim vstoeje v redni letni dopust.

Predavanja misijonarija Kereca

Belgrad, 11. jul. I. Ze par dni se mudi tukaj znani slovenski misijonar v Honkongu na Kitajskem Jožef Kerec, ki se je nastanil pri slovenskih lazaristih na Čukarici. V teku svojega bivanja v Belgradu je večkrat predaval o kitajskih misijonih. Tako je predaval v nedeljo dopoldne v župni dvorani na Čukarici, zvečer pa v dvorani za katoliško cerkvi v Krunski ulici. Včeraj je predaval na medicinski fakulteti tukajšnje univerze za zdravniške, slovenske usmiljenke in strežaje v državnih bolnišnicah. Vsa predavanja so bila izredno dobro obiskana. G. misijonar je zbranemu občinstvu opisal vse napore in težave, s katerimi se imajo boriti misijonarji na Daljnem vzhodu, ter je izrazil željo in upanje, da bo že vendar enkrat dobil iz Slovenije novih moči in podpore za delo, ki bo obrodilo bogate sadove. Kerec bo odpotoval jutri zjutraj iz Belgrada v Osijek, kjer bo imel istotako predavanje o kitajskih misijonih, nato se bo vrnil preko Zagreba v Slovenijo, od tam v Turin in Rim ter dalje v Honkong.

Za železniške obrtnike

Belgrad, 11. jul. (a) V pravilnik o delavcih prometnih ustanov, ki je objavljen v »Službenih novinah« št. 113, je vstavljena ta-le določba:

Obrtnikom, ki so bili po zakonu o državnem prometnem osebju iz l. 1933. urejeni, nato pa vno- vi postavljeni v skupino delavcev, je treba čas, ki so ga prebili kot urejeni uslužbenci, všteti v članstvo pokojninskega fonda pod temi pogoji:

1. da plačajo v ta fond odgovarjajočo članarino za ves čas, ki so ga prebili kot urejeni uslužbenci, 2. da plačajo v delavski pokojninski fond član- ske prispevke, ki so jih prej tem fondu dolgovali in ki so bili ustavljeni z njihovimi imenovanji po zakonu o državnem prometnem osebju. Te zneske lahko plačajo tud v obrokih.

Če je tak obrtnik pridobil pravico do rodbinske pokojnine po zakonu o državnem prometnem osebju, tedaj se za primer njegove smrti pokojnina istočasno določi po določbah tega pokojninskega fonda in po predpisih, ki velja za uradniški pokojninski fond, izplača pa se pokojnina, ki je večja.

Belgija časti naše umetnike

Belgrad, 11. jul. (a) Prošlo zimo je bila v Bruslju razstava jugoslovanskega slikarstva in kiparstva. Razstavo je priredilo pod zaščito belgijske in jugoslovanske vlade društvo »Cvijeta Zuzorič«. Na belgijske umetniške kroge je ta razstava napravila najlepši vtis. Belgijski kralj je v zvezi s to razstavo odlikoval prireditelje in umetnike, ki so na razstavi sodelovali, z visokimi belgijskimi odlikovanji.

Angleško brodovje na Adriji

Split, 11. julija. (a). Včeraj opoldne je prispela v Omis angleška križarka »Delhi«, v Hvaru se je vsidrala križarka »Dispatch«, v Starem gradu pa križarka »Ceres«. Povsod so angleškim mornarjem priredili prišeren sprejem.

Včeraj popoldne so tudi na Rab prispeli tri enote angleške vojne mornarice. Angleški ladjam je šlo nasproti veliko število jadrnic in čolnov. Angleške ladje so se vsidrale v samem pristanišču.

Dunajska vremenska napoved. Na vzhodnem robu Alp naraščajoča oblaknost, zapadni vetrovi in padec temperature, najbrže nevihte. — Severne Alpe: Nagnenje k nevihtam, padec temperature, spremenljivo vreme. — Južne Alpe: Naraščajoča oblaknost in nagnenost k nevihtam, pozneje padec temperature.

Balbo odleti v sredo

Kodanj, 11. julija (a). Iz Belkjavicka poročajo, da je moral Balbo vnovič odgoditi odhod. Pravijo, da to pot ni bilo vzrok vreme. Pri podrobnem pregledu motorjev so ugotovili, da so nastale manjše motnje zaradi slabega bencina.

Po najnovejših vesteh bo Balbova letalska odprava odletela preko Atlantskega oceana v sredo.

Važna in zanimiva knjiga

Paris, 11. julija (a). Danes je bila v prisotnosti diplomatskega zbora plenarna seja mednarodne diplomatske akademije. Seji je predsedoval De Fontenay. Posvečena je bila izidu mednarodnega diplomatskega rečnika. Pri sestavi tega rečnika je sodelovalo 27 šefov držav, 49 zunanjih ministrov in 512 veleposlanikov in ministrov iz 78 dežel. Delo prinaša razprave o vseh mogočih diplomatskih konstelacijah, o ustavah vseh držav in o velikih mednarodnih vprašanjih. Knjiga je opremljena tudi s tablicami o vseh pogodbah in njihovih ratifikacijah po letu 1856. Tu se nahaja tudi najnovejši četvrti pakt. Akademija bo skušala delo izpopolniti z naveštimi podatki.

Nov serum proti raku

London, 11. jul. Z. Na zdravniškem kongresu društva za preiskavo raka je sporočil vojvoda od Yorka, da se v angleških bolnišnicah delajo poskusi z novim serumom proti raku. Prijavilo se je 29 bolnikov, ki so jih že zdravniki zapustili. Baje so se dosegli ugodni rezultati.

Pogodba z Grčijo

Solun, 11. julija. I. Pogajanja za dopolnilno trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Grčijo so končana in bo pogodba podpisana tekom prihodnjih dni. Po novi trgovinski pogodbi med obema državama bo Grčija plačala našim izvoznikom za izvoženo blago polovico kupnine v devizah, pol pa v bonih.

Nove telefonske številke

Opozorilo telefonskim naročnikom. Dravska direkcija pošte in telegrafa razglasa: Do 15. julija t. l. bo v avtomatični telefonski centrali v Ljubljani vključenih 500 novih števil in sicer od štev. 3501 do 4000. Zaradi pridružitvenih del bodo nastale manjše in krajše motnje, katere naj naročniki blagohotno vpoštevajo. Nadalje prosimo naročnike, naj telefon uporabljajo le v nujnih primerih in naj po nepotrebnem ne obremenjujejo centrale

Osebnosti

Belgrad, 11. julija. I. Na predlog pravosodnega ministra so postavljeni: za državnega pravdnika v Novem mestu dr. Davorin Rus, doedanjji namestnik državnega pravdnika v Celju; za namestnika državnega pravdnika v Novem mestu Ivan Groznik, doedanjji starešina okrajnega sodišča v Vel. Lašcu in za namestnika državnega pravdnika v Celju Nikola Antipin, sodnik okrajnega sodišča v Laškem. Vpokojen je sodnik okrajnega sodišča v Celju dr. Adolf Lenart.

Belgrad, 11. jul. (a) Premeščen je višji davčni kontrolor v Ptuj Jakob Malingar za davčnega inšpektorja v Novo mesto.

Drobne vesti

Belgrad, 11. jul. (a) V seznamu postaj, ki zanje velja znižana tarifa za dehidrirani špirit, je uvrščena tudi postaja Ljubljana, gorenjski kolodvor.

Belgrad, 11. julija. (a). Delavec Ante Dušić je danes povsem slučajno odkril v Jelsi na otoku Hvaru stari rimski vodovod. O najdbi je bil obveščen arheološki muzej v Splitu. Rimski vodovod je zelo dobro ohranjen.

Belgrad, 11. julija. I. Današnje »Službene Novine« objavljajo uredbu trgovinskega ministra o sestavi in delovanju državne filmske centrale ter o prometu s filmi.

Washington, 11. jul. Z. Trgovinsko ministrstvo sporoča, da cenijo žetev žitaric v Severnih ameriških državah v letošnjem letu z 495.681.000 bušljev, to je 50% normalne žetve

K jubilejnim slavnostim v Ljubljano

Priljubljeni odbor za jubilejne slavnosti preračuna prva naročila za izkaznice in jubilejne znake. Da bi moglo ustreči vsem željam, zato Priljubljeni odbor vnapreduj prosim, da mu p. t. župni uradi do ponedeljka 17. julija gotovo pošljete vprašalnice, na katerih naj bo točno označeno, koliko udeležencev želi potovati s posebnim vlakom. Kdor se prikladi za posebni vlak plača tudi vozovnico pri župnem uradu in se mora vračati s posebnim vlakom tudi nazaj. Le oni, ki se vozijo z rednimi vlaki, pri katerih bodo imeli samo 50% popusta, se lahko vračajo s poljubnim vlakom. Torej tretjinska vožnja velja samo za dan 30. julija. Posamezniki žele prenočiti v Ljubljani in naslednji dan iti na Brezje ali Višarje. Glede prenočišč ne more Priljubljeni odbor prevzeti nikake odgovornosti in se dobijo po ljubljanskih hotelih, ki so sedaj večinoma prazni, po nizkih cenah. Pripomnimo, da na Brezje potujejo verniki lavantinske škofije, okrog 3000, in verniki cerkniške dekanije. Priljubljeni odbor ne organizira iz Ljubljane nobenega vlaka na Brezje, to pa radi tega, ker ni daljave 100 km, in železnica ne da za progo Ljubljana—Otoče 50% popusta.

Prodaja izkaznic je v polnem teku. Izkaznice se naročajo pri župnih uradih, v Ljubljani pa se poleg tega dobe še v trgovinah: »Jugoslovanska knjigarna«, »Nova založba«, Ničman in Vera Remec na Poljanski cesti. Priporočamo, da si vnaprej preskrbite izkaznice z znakom, ki stanejo 6 Din, ker brez teh ne bo nihče imel vstopa na Stadion. Razglednice s sliko biseromašniške nadškofa dr. Jegliča so dotiskane in so na razpolago v Osrednji pisarni, Ljubljana, Miklošičeva 7, in pa v onih trgovinah, kjer se prodajajo izkaznice. Razglednice so trivrstne v zelenkastem in rjavem tonu ter barvane in stanejo po 1 Din.

Posebni vlaki:

I. Brežice—Ljubljana. Vlak iz Brežic bo odšel 30. julija ob 3.57 in bo prišel v Ljubljano ob 6.36, odšel pa bo iz Ljubljane ob 19.18 in prišel v Brežice ob 21.55. Vožnja za ta vlak stane tja in nazaj 33 Din.

II. Metlika—Ljubljana. Vlak bo vozil 30. julija iz Metlike ob 4.00, iz Gradca 4.15, iz Črnomlja ob

4.29, Semič 4.52, Uršna sela 5.18, Kandija 5.39, Novo mesto 5.47, Mirna peč 6.09, Ponikve 6.20, Trebnje 6.28 in bo prišel v Ljubljano ob 8.31. Odhajal bo iz Ljubljane ob 18.40 in bo prišel v Trebnje ob 20.42, Novo mesto 21.14, Semič 22.09, Črnomelj 22.23, Gradac 22.36, Metlika 22.50. Vlak bo obstal na vseh postajah od Metlike do Ljubljane tja in nazaj grede. Vozna cena za ta vlak je 38 Din za vse omenjene postaje tja in nazaj. Kdor se bo peljal v Ljubljano s tem vlakom, se bo moral tudi iz Ljubljane vrniti prav s tem vlakom.

III. Rateče—Ljubljana. Vlak bo vozil 30. julija in bo odhajal s postaje Rateče-Planica ob 5.55, s Podkorena ob 5.58, iz Kranjske gore ob 6.03, z Gozda 6.08, z Dovjega 6.19, Hrušice 6.28, Jesenic 6.40 in bo prišel v Ljubljano ob 8.35. Ta vlak bo odhajal iz Ljubljane gl. kol. ob 18.16 in bo prišel na Jesenice ob 20.22, Dovje 20.46, Kranjsko goro 21.09, Rateče-Planica 21.19. Vozna cena za ta vlak je od vseh omenjenih postaj tja in nazaj 30 Din.

IV. Maribor—Ljubljana. Posebni vlak bo odhajal iz Maribora 30. julija ob 3.35, iz Hoč ob 3.44, Rače-Fram 3.55, Pragersko 4.03, Slovenska Bistrica 4.12, Poljčane 4.23, Ponikva 4.42, Grobelno 4.50, Sv. Jurij 4.56, Štore 5.04, Celje 5.14, Zidani most 5.57 in bo prišel v Ljubljano ob 7.35. Vlak se bo vračal zvečer iz Ljubljane ob 18 in bo v Zidanem mostu ob 19.43, v Celju ob 20.19, Pragersko 21.30 in v Mariboru ob 22.00. Vlak bo postal na vseh postajah tja in nazaj grede. Vozna cena za ta vlak in za vse omenjene postaje znaša 45 Din sem in tja.

V. Rakek—Ljubljana—Brezje. Posebni vlak bo vozil 30. julija z Rakeka ob 8.00, s Planine ob 8.09, Logatec 8.19, Verd 8.30, Borovnica 8.39 in bo prišel v Ljubljano ob 9.03. Iz Ljubljane na Brezje bo odšel ob 19.03 in bo prišel na Otoče ob 20.16. Dne 31. julija se bo vračal ta vlak z Lescem ob 11.55, z Otoč ob 12.11, iz Ljubljane ob 16.00 in bo prišel na Rakek ob 17.10. Tega vlaka se poslužujejo samo oni verniki cerkniške dekanije, ki bodo potovali obenem tudi na Brezje. Cena za ta vlak je določena z Rakeka na Brezje tja in nazaj, izkaznica in znak za prireditve na Stadionu 43 Din. Kdor pa potuje na Bled in se bo vračal z Lescem, znaša 52 Din. — Priglasite za ta vlak sprejema župni urad Stari trg pri Ložu.

Vrednost dela narašča - plače padajo

Naši javnosti so le malo znani podatki o velikem nazadovanju števila zaposlenega delavstva v rudniških revirjih in o vseh udarcih, ki so jih zadnja leta revirji doživeli.

Še januarja 1926 je bilo zaposlenih v obratih TPD skupno 9806 oseb, leta 1933 pa še samo 3934, to je 5872 manj. Razlika med januarjem 1926 in januarjem 1933 pa znaša 4765. V Rajhenburgu in Kočevju so bile večje redukcije že leta 1932, v Laškem pa januarja 1933.

Dne 1. maja 1933 je bilo v Zagorju reduciranih 167 oseb, v Hrastniku 116, v Kočevju 7, v Trbovljah 86, v Hudi jami pa že meseca februarja 268 rudarjev.

Pravilnik o podeljevanju brezposelnih podpor določa pri nas, da dobe brezposelni, ki so bili socialno zavarovani, prvi mesec brezposelnosti po 10 Din na dan. Reducirani brezposelni rudarji so te podpore izčrpali že meseca maja. Meseca junija pa so reduciranci zašli v najbolj črno bežo.

Znane so bile prizibohe proti tem redukcijam, češ, da niso bile izvedene strogo po socialnih vidikih in da bi bila možna revizija. Prizadeti so bili zlasti brezposelni družinski očetje. Brezposelni reduciranci so prejeli maja 85.610 Din podpore, torej bil bil potreben mesečno vsaj znesek 85.000 Din za najbolj nujno podpiranje teh reducirancev in njihovih družin. Pri tem je treba računati, da znaša eksistenčni minimum za samca za hrano pred vojno 26.30 zlatih kron, oziroma danes 250 Din. Za družino poročenega rudarja pa je uradno izračunan povprečno eksistenčni minimum 600 Din mesečno za hrano. Pri tem je treba vedeti, da je samo v Trbovljah prejemale okoli tisoč rudarskih družin pred redukcijami približno 350.000 Din manj, kakor pa bi potrebovale zgolj po eksistenčnem minimumu za hrano. Po redukcijah pa se je ta primanjkljaj seveda zelo povečal. Vsaj 3.5 do 4 milijone dinarjev letno bi bilo potrebnih, ko bi hoteli samo v Trbovljah dati rudarskim družinam vsaj eksistenčni minimum za hrano.

Redukcije so se občutno poznale tudi v socialnih dajatvah, ki jih morajo dajati zaposleni rudarji. Medtem ko število upokojencev stalno raste, pa pada število aktivnih rudarjev, ki morajo socialne ustanove vzdrževati. Še leta 1932 so dajali aktivni rudarji povprečno po 5 Din na dan za socialne dajatve, aprila 1933 že po 6 Din.

V veliki zadregi bodo tudi občinske uprave rudarskih revirjev, ki so imele znatne dohodeke od doklad na davke TPD. Lani pa izkazuje TPD le neznamenit bilančni prebitok in bodo skoraj izostali dohodi občin iz občinskih doklad. Na ta način bo občinam onemogočena marsikatera socialna akcija.

Pri tem pa je treba vedeti, da produkcija šitov stalno raste, da torej narašča vrednost delavčevega

dela. Leta 1929 je prišlo v rudniških TPD povprečno 737 kg premoaga na šiht, lani 831 kg, letos že 885 kg. Povprečna mezda za šiht kopačev pa stalno pada in je padla od 52 Din na 38 Din. Ako bi ne bilo redukcij, bi produkcija narasla letos za petino. Tudi odstotek stroškov produkcije za delavke mezde stalno pada. Pred vojno so znašale mezde 50% vseh produkcijskih stroškov, leta 1925 samo 40% in sedaj samo še 35 odstotkov.

Vrednost delavčevega dela je torej stalno rastla, delavstvo pa je bilo čimdalje slabše plačano. Vse to so dejstva, ki so dovedla do sedanjega stanja v revirjih in s katerimi se mora baviti sedanja anketa.

Anketa se nadaljuje v Trbovljah

Trbovlje, 11. julija.

Komisija, ki je bila že dalje časa določena in ki je večeraj priredila anketo v Zagorju, da prouči bedno stanje delavstva in njihovih družin, se je sestala danes ob 9 v glavni rudniški pisarni v Trbovljah. Povabljeni so bili k razpravi tudi zastopniki tukajšnjih delavskih strokovnih organizacij, zastopniki obrtnikov in učiteljsko tukajšnjih šol. Zastopniki delavstva in obrtništva so podali prav tako, kakor v Zagorju, zelo enake predloge za rešitev. Del te komisije si je ogledal na licu mesta tudi stanovanjske razmere, da se prepriča s čim se delavstvo pri tako nizkotnem zaslužku preživlja. Predsednik komisije, rudarski glavar g. Stigar, je sprejel tudi deputacije brezposelnih samcev, žene deloma zaposlenih rudarjev in upokojenec. Splošni pregled dela komisije je obširen in se bo storilo le toliko za omiljenje, v kolikor bodo dopuščala sredstva, najsi bodo v obliki denarja ali živeža. Delavski zastopniki so zaprosili okr. glavarstvo pri razpravi, da ukine v Trbovljah sedanje izredno stanje, ker s tem še bolj razburja bedne rudarje. Zagotovili so, da bo vladal red brez izjemnih varnostnih ukrepov. G. dr. Kosi, sreski načelnik, jim je to obljubil. Komisiji je prisostvoval narodni poslanec g. Pavlič, ki je postavil komisiji obširne predloge za uspešno pomoč rudarjem.

Ljubljana, 11. julija.

Snoči je bil v restavraciji »Pri novem svetu« na Gosposvetski cesti pripravljani sestanek rojakov iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, na katerem se je ustanovil odbor za pomoč revnim rudarskim družinam v revirjih. Na sestanku je bila prav lepa udeležba v Ljubljani

Pisma Primskovskega gospoda

XIX.

Zivi, vmrje brez dnarja.

Ljuba Filomena, da si mi zdrava! Mogočen je Bog v svojih delih tudi v delih človeškega razuma se kaže velik. Dela človeškega uma, če so dobra, so tudi božja dela; Bog se kaže v njih velik: »velik v modrosti, da je človeku dal tak razum; velik v močeh, da človek take reči naredi. Toda najmanjše božje delo je bolj modro urejeno, kot vsi človeški stroji, kot vse človeške umetnine. A z vsemi umetninami ljudje zemlje ne bodo spremenili v raj; bi jo, če bi Boga čez vse ljubili, bližnjega pa kakor sami sebe. Vsi pripomočki so od Boga dani, da bi precej dolino solza spremenili v raj, le ene reči primanjkuje, to je ljubezni do Boga in do bližnjega; te manjka... Vse bogastvo ne stori bogatinov bolj srečnih; pri vsem bogastvu so bogatejši tudi za ta svet revni, če nimajo pobožnosti. Jud Rotšild na Dunaju je bogatejši kot cesar, pa ni srečen. Povabil je Rotšild gospodo na pojedino, in neki siromašni uradnik je vzkliknil in rekel: »Koliko srečale Rotšild: »Kaj ste vi bolj srečni ko jaz!« Uradnik: »Kako to?« Rotšild: »Vi ste zdravi. Ali ste videli koliko sem jedel?« Nekaj jedi že po svoji veri ne smem jesti, in še od teh jedi, kolikor mi jih je moja judovska kuharica pripravila in jih smem jesti, koliko sem jih pa jedel?« — Tako je; bogatemu bolniku tudi zlata podeljita nič ne pomagata, zdravje je največje bogastvo. Naj je kdo kralj vsega sveta,

zdravja ne more kupiti, če ga Bog ne da; miru srca, miru vesti tudi ne; strahu pred smrtjo in onim svetom si tudi ne prežene; pobožnosti tudi ne, da zadovoljnosti tudi ne, dobrih otrok zakonskih tudi ne, ljubezni med zakonskimi tudi ne in še več reči ne. Srečen na tem svetu je, kdor ima živež, obleko, stanovanje, dobro ime in upanje, da po smrti pride v nebesa. Pomočel za to srečo pa ima vsak človek, če ga hoče rabiti, in ta je: če skrbi, da si pobožnost pridobi, kar je ljubezen do Boga in do bližnjega, potlej mu pa Bog tudi da toliko častne sreče, kolikor mu je za nebesa potrebno, koristno ali vsaj neškodljivo... Ljubezen do Boga čez vse velika se pa razodeva v ljubezni do bližnjega... Bogu ne moremo nič dobrega in nič hudega storiti, Bog je popolnoma srečen... pa on pravi: Če meni ne moreš nič dobrega storiti, stori mojim otrokom; in to je tako sprejeto, kakor če njemu samemu storimo.

¹ Da razloži H. svojim sorodnikom, kako malo jim more v denarnem oziru pomagati, pripoveduje nato, kako duhovnik potem, ko je prejel sv. mašniško posvečenje, tako rekoč umrje za svoje sorodnike; za te je bolj, da jim duhovnik odmrje, kakor da bi zanje živel; pač pa jim lahko mnogo pomaga zlasti z daritvijo sv. maše, bržkone več kot potlej, ko bo v nebesih. Nato navaja H. svoje redne dohodeke in izdatke na župniji, iz česar se vidi, da mu niti toliko ne ostane kot hlapcu ali dekli. Ko je prišel na Primskovo, je imel celo dolg, a ga je pošteno plačal. K temu bi bilo dovolj, da se mu sicer odzdravljenci večkrat hvaležno izkazali z lepimi darci, a on je vse to porabil v dobre namene, češ da tega ni zaslužil.

Zjutraj z razpetimi jadri v solncu in vetru

utrjena in neobčutljiva — in zvečer zopet živahna ženska, ki se zaveda svoje lepote, negovana do koncev prstov: kakor nežen dih pokriva Elida Creme de chaque heure obraz in roke, jim daje medel lesk, naredi kožo voljno in nežno.

ELIDA

Creme de chaque heure

Odkrita ponarejevalnica srebrnikov

Ljubljana, 11. julija.

V okolici Zaloga, Vevč in D. M. v Polju mnogo govore o odkriti kovnici desetdinarskih srebrnikov. V neki bornejši hiši se je naselil star znanec, izdelal je model desetdinarskega kovanca. Pravijo, da prav spretno, drugi pa trde, da je model zelo enostaven in naivno izdelan. Mladi človek je hotel postati slaven Prelesnik, ki je pred 70 in 60 leti delal srebrne goldinarje in je po kmetih imel dovolj zaščitnikov, a je pozneje na ljubljanskem Gradu kot kaznenec tragično končal.

Orožniška patrulja iz Vevč je imela službeni posel v nekem naselju, kjer je izvršila preiskavo zaradi neke druge zadeve v dotični hiši. Orožniki so vse prebrskali in privlekli so iz skrinj aliha na dan tudi čuden model. Domači so kar onemeli in nikdo

ni znal dati sprva točnih pojasnil, kako je prišel model v hišo. Prijeli so mladega fanta Martina in ta jim je povedal celo storijo, kako je neki Jaka napravil model, da bi delal denar. Baje je spravljal v promet že en falzifikat, ki je bil na videz prav dobro narejen. Orožniki so najprej v nedeljo odvedli na vevško postajo fanta Martina, ki jim je med zaslišanjem vse pojasnil, nakar so ga odpeljali v ljubljanske sodne zapore. Drugi dan so orožniki aretirali fantovo mater in pravega izdelovalca modela, oziroma ponarejevalca 10 dinarskih kovancev. Tudi mati in Jaka sta romala v ljubljanske zapore. Orožniki poizvedujejo, če je bilo v okolici spravljanih v promet kaj več falzifikatov, kakor tudi o vseh okoliščinah, kako je prišel Jaka na misel ponarejati denar.

Mezdno gibanje v litijski predilnici

V litijski predilnici Mauthner d. d. je nastal resen mezdni spor. Podjetje je namreč sporočilo delavstvu, da bo znižalo doseganje plače za 10 do 15%. Prizadetih bi bilo s tem 700 do 800 delavcev. Mezdne in delovne razmere že sedaj niso bile v tej predilnici za delavstvo ugodne in je delavstvo zelo presenečeno, da mu podjetje namerava prav sedaj znižati že tako in tako skromne prejemke. O nameravani znižanju mezd je obveščena tudi Delavska zbornica, ki posreduje v tem mezdnem sporu. V Litijsko je odpotoval od Delavske zbornice g. Marinček, ki bo v sporu posredoval. Čudno pa je zveni dejstvo, da znižujejo ravno tekstilne industrije mezde svojemu delavstvu, ko ima izmed vseh industrijskih panog tekstilna industrija v naši državi skoraj edina sedaj še dobre konjunktore.

Rimske izkopine v St. Lovrencu na Dol.

Ko so kopali 4. t. m. pri hiši g. Alojzija Gorca, posestnika v Praprečah pri St. Lovrencu na Kazinč za stranskično jamo za hišo, so našli v globini 1 metra na rimski grob. Izkopali so lončen lonec in stekleno posodo, kar se je obeje združilo in v loncu ostanke sežganega mrlja, pepel in kosti, rimski novc, prav slabo ohranjen, z napisom na av: Caesar Aug Germ... več se ne da štiti. V sredi pa sta veliki žarki S. C. Na rev: pa je glava cesarjeva in okoli nje napis popolnoma nečitljiv. Poleg tega so našli še malo, podolgovato

prehajajočih domačinov iz revirja. Za predsednika pomožnega odbora je bil izvoljen trgovec Dominik Čebin. Odbor namerava takoj, ko bodo rešene najhujše formalnosti z oblastmi, pričeti z osebno pomožno akcijo za pomoč stradalajočim rojakom. Vabljeni so vsi tukaj prebivajoči rojaki iz revirjev in vsi, ki sočustvujejo z ubogim rudarskim prebivalstvom, da se zglasijo pri organizacijskem referentu odbora g. Pavliču v pisarni Škodovih zavodov v palači »Viktorija«.

Zdrava Bodi in Bog te obvaruj!

Na Primskovem, 25. 7. 1889.

Oratimar Humar.

tako n. pr. je vse stroške za napravo nove strehe na cerkvi nosil sam (1619 gl. 42 kr.). Prav v tem pismu omenja, da je revnim misijonarjem odposlal nekaj nad 100 gl. Marsikateremu je poleg telesnega zdravja podelil še kak dar. Prim. o tem »Zg. Danica« 1. 1891 z življenjepisom H.-ja. Nato govori H. o kraju, kamor bi rad šel uživati pokojnino in imenuje neki kraj, kamor je sicer lahko šel, a ne gre, ker se je že nekoč izrazil o njem: ta bo spet eden, ki bo brez noža ljudi drl; pa tudi zato ne gre tja, ker so tam rezarji, a od devet rezarjev je deset pijancev!

² V župniji Dole pri Litijski; ta graščina je sedaj že v razpadu.

³ V resnici se na H.-ja brez pretiravanja morejo obrniti besede Prešernove: »On živi, vmrje brez d'narja.

in prav ozko stekleničico z dolgim vratom, 8,5 cm visoko, 1 debel žebelj, popolnoma zarjavel in košek železa. Na tem mestu, posebno za hišo in proti podu, so našli posebno pri oranju že večkrat rimske ostanke in grobove, znamenje, da je bila tu rimska naselbina. Tu sta kopala tudi pokojna dr. Mantuani in Dobovšek že aprila leta 1914. Tu so izkopali tudi kamenit sarkofag in v njem vrč za pijačo, lonec za jedi, zaponke, svetilko, ožgane kosti itd. Ta sarkofag so vzdali potem nekje v hišo »na Kazinč. Ob hribu nad Praprečami in Kazino pripoveduje ljudska pravljica, da je bil na njem grad, rimski Kastel, pod njim na sedanjih njivah pa hiše.

Cigareta povzročila smrt

Planina pri Rakeku, 10. jul.

Družino Mihaela Godeša (p. d. Drenka), posestnika v Planini je zadela težka nesreča. Danes proti jutru je umrl najstarejši sin Franc, ki se je zadušil vsled dima v postelji. Šel je revež spat, si še v postelji prižgal cigareto, utrujen zaspal, cigareta pa mu je padla v posteljo; ta je začela tleti in je popolnoma zgorela. Kakor vse kaže, se je ponesrečenec še dosti pravočasno zbudil, vstal iz postelje, došel do vrat, ki drže v kuhinjo, a tu je pred vrati omagal, vsled zadušenja padel in umrl. Opečen ni in tudi obleka na njem ni zgorela. Poklicani zdravnik je moral žal konstatirati le smrt vsled zadušenja. Zjutraj, ko so se domači odpravljali k prvi sv. maši, je reveža našla njegova sestra mrtvega. Ker se ji je čudno zdelo, od kod ta strašni dim, ki je bil objel že vse stanovanje, je šla v spalno sobo svojega nesrečnega brata in zadelala na tleh ob njegovo mrtvo truplo. — Ponesrečenega fanta vse pomiluje, bil je dober fant, blagega in in silno potrpečljivega srca, pomagal je rad, kjer je mogel in bil res desna roka svojemu 70 letnemu očetu. Naj mu bo Bog milostljiv sodnik! Težko prizadete naj tolaži dobri Bog!

Cirilovo žegnanje v Metliki

Metlika, 10. julija.

Pa sta sveta brata le izprosil za svojo slavnost lep dan. Letos so taki dnevi redki. Ta pa nam je bil res brez kaplje dežja. Tema dvema svetocema je sveti Medard vendarle napravil izjemo. Sicer je letos res neizprosno strog s svojimi 40 dnevi. Pa tudi večeraj je malo pogrmelo, četudi že zvečer. No, dežja pa le ni bilo.

Naroda se je nabralo k Ciril-Metodovemu žegnanju toliko, da je bil ves grič poln. Najprej seveda cerkvice. Pa ta je majhna. Naroda pa se je nabralo za dve veliki cerkvi. Stepan je pa streljal, da se je zemlja tresla.

Dr. Janko Šimrak je prišel iz Zagreba že prejšnji večer. Na slovesnost so prihitali tudi vsi bližnji trije grško-katoliški župniki iz župnij: Kašt, Sveta Nedelja in Drage.

Dr. Šimraka so pozdravili tudi zastopniki oblasti. Mnogo je prihitelo naroda prav zato, da bi želi slovitega govornika dr. Šimraka, ki je tudi imel cerkveni govor. Žal, da ni govoril na prostem, da bi ga mogla razumeti vsa množica. Le tisti, ki so bili v cerkvi, so mogli slediti njegovim krasnim izjavam.

Med množico je bilo opaziti tudi mnogo tujcev, ki so prišli z vlaki. Nekateri so prihitali celo iz Zagreba.

Drava izroča žrtve

Maribor, 11. julija.

V živem spominu je še smrtna nesreča, ki se je pripetila v soboto 1. julija pri pleskanju železnikega mostu v Mariboru. Pleskarski valetov. 16 letni Josip Levantčič, je strmoglavil z oboka 30 m globoko v reko ter utonil v deroči Dravi. Truplo je vodni tok odnesel do Ptujja, kjer ga je sedaj reka naplavila v občini Breg na plitvino. Truple so položili na tamkajšnje pokopališče k večnemu počitku.

Ljubljanske vesti:

Mestna občina in brezposelnost

Ljubljana, 11. julija.

Na zadnji tajni seji občinskega sveta je bil sprejet sklep, da mestna občina mesto raznih socialnih podpor nudi temveč možnost zaposlitve brezposelnim ročnim, pa tudi duševnim delavcem, zlasti mladim intelektualcem. Samostojni mestni uradi in mestna podjetja so prejeli sedaj od g. župana okrožnico, ki jim nalaga, naj takoj sestavijo spisek vseh del, ki jih dosedanjim nameščenci in delavstvo uradov in podjetij ne morejo z normalnimi močmi in časom sami opraviti. Ta dela bi bila podeljena brezposelnim telesnim delavcem in pa brezposelnim mladim intelektualcem. Že dosedaj so dobivali brezposelni telesni delavci pri mestni občini delo, ki ga niso dobili sicer plačanega z denarjem, pač pa so dobili nakazila za en teden dela hrano za štiri tedne. Brezposelni delavci so bili poveličani zaposleni pri takih delih, ki niso zahtevala večjih investicij, zlasti tala, kjer ni bilo treba za stvarne izdatke izdati denarja. Proti pesimističnim mnenjem so se brezposelni delavci pri mestni občini prav dobro izkazali. Zlasti so se obneeli pri mestnih vrtnarskih, gozdnihi, pa tudi cestnih delih. To dokazuje ravno, da bi ljubljanski brezposelni radi delali, samo dela jim je treba dati. Delomrznost je med brezposelnimi le majhen odstotek in ta bi tudi ostal, če bi se na vsakem vogalu nudile delovne prilike. Večina brezposelnih komaj čaka dela, čeprav dobi pri tem samo za hrano.

Nezdrava organizacija dela pri mestni občini je dosedaj še vedno nudila mnogim izrednega služba v obliki nadur, postranskih zaslužkov, še vedno pa je pri mestni občini zaposlenih tudi nekaj ljudi, ki prejema sicer razne pokojnine, od mestne občine pa tudi primerne dohodke. Nova

okrožnica g. župana tega seveda ne bo odstranila. Toda če mestni nižji uslužbenici delajo le 8 ur na dan in jim odpadejo nadure, potem je verjetno, da bodo tudi brezposelni delavci prišli do nekaterih zaslužkov pri mestni občini. Mestno občino to ne bo nič veljalo. Mesto da bi nadure plačevala, bo plačevala zaslužek sicer brezposelnim delavcem. Navajamo samo en primer:

Od nekaj je bila navada, da so postrežki sodelovali pri mrtvaških odrih in pri pogrebihi. Mestni pogrebni zavod pa je zadnji čas uvedel prakso, da sodelujejo pri pogrebihi in seveda tudi pri mrtvaških odrih njegovi redni uslužbenici, ki prejema redno plačo. Vedeti pa moramo, da trpi večina ljubljanskih postrežkov sedaj grozno pomanjkanje, ker jim je odpadel vsak zaslužek. Pravičeno bi bilo, da se uslužbenici pogrebnega zavoda omeje na svoje redne dohodke, postranski dohodki pa naj bi se dali bednim postrežkom in brezposelnim, vse v smislu sedanje županove okrožnice.

Mestna občina namerava tudi odpraviti razne nadure svojih uradnikov. Svoje dohodke bodo morali s tem skriti — če se to res resno izvede — zgolj nižji uradniki. Prav bo, če dobi nekaj brezposelnih mladim intelektualcem nekaj zaslužka. Obenem pa opozarjamo g. župana, naj bo mestna občina pri podeljevanju tega zaslužka nepristranska in pravična. Saj je g. župan sam poslušal govor g. bana dr. Marušiča na žalostni gori nad Mokronogom v nedeljo, dne 9. t. m., ko je g. ban povdarjal: »Le v narodni slogi je moč, toda samo enakopravni državljani žive v slogi in pravici!« Pri podeljevanju izrednega dela brezposelnim ročnim delavcem in mladim intelektualcem mora biti torej izključena vsaka protekcija ter je treba povsod le vpoštevat možnost in potrebo!

Krožni avtomobilski izlet „Krke“

Krožni avtomobilski izlet društva »Krke« na Dolenjsko v nedeljo 16. julija se bo vršil ob vsakem vremenu. Priglasilo se je že lepo število izletnikov, pričakovati pa je, da se jih bo te zadnje dni priglasilo še mnogo. Opozorjamo prijatelje Dolenjske, da pohite s prijavi, da ne bo društvo v zadregi zaradi avtobusov.

Izlet bo na progi Ljubljana — Turjak — Velike Lašče — Ribnica — Kočevje — Žužemberk — Murljva — Stična — Višnja gora — Ljubljana. Vožnja s kosilom in večerjo stane samo 75 Din. Prijave sprejemata obe pisarni Putnika, za nebotičnikom in pri Milkiču, unionska trafikca, Zvezna knjigarna v Selenburgovi ulici in trgovina Samec na Mestnem trgu. Prijave se sprejemajo samo še do petka ob 12.

Vsi avtobusi bodo zaprti, s sedeži naprej. Vsak udeleženec bo imel udoben prostor. S seboj lahko vzamejo tudi otroke, za katere ne bo plačati vožnine, če bodo sedeli pri starših. Odhod iz Ljubljane točno ob 6 zjutraj izpred Mesnega doma, prihod v Ljubljano okrog 22. Kosilo bo v Kočevju, večerja pa v Višnji gori. Tam bo tudi veselica izletnikov v čast.

Krožni avtomobilski izlet se bo vršil neprekinjeno. Reklamno nizka cena 75 Din bo gotovo še marsikoga pripravila do tega, da se bo nemudoma prijavil.

Mlade žrtve jetike na počitnicah

Ljubljana, 11. julija.

Protituberkulozni dispanzer v Ljubljani se že nekaj časa trudi, da bi omejil, če ne že zavril, naraščajočo nevarnost prave tuberkulozne epidemije, za katero ustvarja med mladino revnih staršev sedanja splošna beda nevarne pogoje. Žal so sredstva dispanzerja le omejena in so letos še manjša kakor lani. Že lani je poslal protituberkulozni dispanzer več otrok na poletne počitnice, da si opomorejo v svežem zraku, v vodi in sredi solca, zlasti pa ob dobri hrani ter da zboljšajo svoje ogroženo zdravje. Kljub letošnjim manjšim sredstvom pa je protituberkulozni dispanzer le poslal nekaj otrok na počitnice, in sicer v Rakitno, v Medvode in v Lukovico. Prva skupina mladine 36 dečkov in deklic do 10 let, je odpotovala v te tri kraje dne 22. junija. Izmed mnogih prosilcev so bili izbrani res najbolj potrebni otroci iz najbolj ogroženih družin v Ljubljani in nekaj tudi iz okolice. Pri vseh teh otrocih je zdravniška preiskava ugotovila same pozitivne reakcije, to se pravi, da so vsi resno ogroženi po jetiki. Ta skupina ostane do 22. t. m. na počitnicah, potem pa jo zamenja druga, ki bo šla prav tako 36 po jetiki ogroženih otrok. Le žalostno je dejstvo, da protituberkulozni dispanzer ne more ustreči vsem prošnjam številnih družin, ki bi rade poslale svoje bolne otroke na počitnice, čeprav bi bili vsi predlagani otroci pojetni res potrebni. Že lanske skušnje so dognale, da že samo enomesečno bivanje na počitnicah ogrožene otroke res okrepi in utrdi njihov telesni ustroj.

Poleg protituberkuloznega dispanzerja pošlje še protituberkulozna liga 20 otrok z lastnimi sredstvi na počitnice. Ti otroci bodo pridelti skupini protituberkuloznega dispanzerja.

Voda zopet nagaja

Ljubljana, 11. julija.

Prejšnji teden je delo v strugi Ljubljani med franciskanskim trimostjem in zmajskim mostom zelo lepo napredovalo in je betoniranje dna Ljubljani že skoro doseglo zmajski most. Zadnja dva dneva pa je nastopila huda vročina, kar je imelo za neizbežno posledico, da so se pojavili pomisleki, če sme struga predolgo ostati neizplaknjena. Zato je večerj zahteval mestni gradbeni urad v sporazumu s terensko sekcijo, naj se nekoliko spusti voda v strugo, da se morejo izprazniti zbiralni kanali in da se odplavi blato v strugi za šentpeterskim mostom. Zato je Ljubljanska gradbena družba odprla večerj ob 6 popoldne nekoliko zatvornico v Trnovem ter je voda počasi pritekala. Zatvornico v Gruberjevem prekopu pa je družba nekoliko priprla. Voda je naraščala res počasi, toda je kmalu dosegla višino jezca pod trimostjem. Ob 11 zvečer pa je pričel že naenkrat puščati in je voda udrila na betonirano dno, kjer je danes stala meter visoka. S tem pa so bila preprečena samo betonska dela, ne pa izkopna dela, ki so se v strugi nadaljevala. Ljubljanska gradbena družba je prepričana, da je jez pod Ljubljano nalezl poškodoval kakšen zlobež, ker drugače si ne more razlagati, da bi voda tako naglo predrila. Ljubljanska gradbena družba upa, da bo morda že ponoči, če ne pa v najkrajšem času, izpraznila strugo tako, da se bodo mogla betonska dela v redu nadaljevati.

Mariborske vesti:

Modri vlak ...

»Modri vlake« s potujočo kmetijsko in gospodarsko razstavo pride v Maribor, kakor smo že poročali, jutri v četrtek. Vlak pride v nočnih urah ter se bo ustavil na prvem tiru tovrstnega kolodvora. Ob 8 zjutraj bo slovesna otvoritev razstave, ki ji prisostvujejo zastopniki tukajšnjih krajevnih oblasti. Otvoritvi prisostvujejo in si potem ogledajo razstavo gojenci tukajšnje gozdarske šole, vinarke in sadjarske šole, občani iz občin St. Ilj, Pičole, Limbuša, Sv. Marjete ob Pesnici in Sv. Petra pri Mariboru. Ob pol 9 pridejo na vrsto občani iz Pesnice, Jarenine in Rance z okoliškimi občani. Ob pol 10 bo razgled razstave z občine z Dravskoga polja, ob 11 pa pridejo na vrsto Studenci, Pobrežje, Kamnica, Tezno, Krčevina in druge občine iz bližnje mestne okolice. Med 13 in 15 popoldne si ogleda razstavo vojaštvo mariborske garnizije, od 15 do 16 vsi iz navedenih občin, ki niso prišli pri ogledu na vrsto ob že določenih urah, po 17 popoldne pa je odprta razstava za obiskovalce.

Klančnikov proces bo obnovljen

Jeseni predlanskega leta je vzbujal splošno pozornost proces proti Frideriku Klančniku iz Pobrežja pri Mariboru, ki ga je pokojni veleornilec Mohorko obdolžil kot glavnega krivca pri uboju posestnika Rudolfa Kaulerja v Kamniškem jarku. Klančnik je pred sodiščem v preiskavi kakor pri razpravi odločno tajil udeležbo pri tem umoru in tudi pri se ga razbremenjeval. Na podlagi Mohorkovih izjav, ki jih je morilec podal preiskovalnemu sodniku pred svojim samomorom, pa je sodišče prišlo do prepričanja o obtoženi krivdi ter ga je obsodilo na 20 let robije. Klančnik se nahaja v mariborski kaznišnici, toda še vedno ne prizna zločina ter pravi, da je nedolžen. Njegovemu zagovorniku se je med tem res posrečilo zbrati mnogo razbremenilnega materiala, na podlagi katerega pride najbrže do obnovitve Klančnikovega procesa.

Svaka je ubil

Pred velikim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča se je zagovarjal večerj posestnik Anton Šiška od Sv. Andraža v Slov. gorah, in sicer zaradi uboja svojega svaka Ludvika Toša. Kakor pripoveduje obtožnica, se je žalostno dejanje dogodilo 13. februarja. Toš je gnal kravo, ki jo je kupil pri Sv. Andražu, domov v Brengovo. Spetoma se je zvečer hotel zgledati pri svojem svaku Šiški, s katerim že poldrugo leto nista govorila, ker sta si bila nekaj v jezi. Gonjača sta gnala kravo naprej, Toš pa je potikal na okno. Takrat je Šiška tiho odprl vrata ter petkrat vseskal z ostro ročno sekirico Toša po glavi. Trikrat mu je prebil lobanjo. Toša so naslednjega dne prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer mu pa niso mogli več pomagati. Pred smrtjo je sodniku še izpovedal, da ga je napadel svak Šiška. Obtoženec se je zagovarjal s silobranom, češ, da je hotel pokojni vlomiti v hišo. Senatu je predsedoval pri razpravi dr. Tombak, prisodniki pa so bili dr. Pečnik, dr. Senjor, dr. Kuder in dr. Kotnik. Obtožbo je zastopal državni pravdnik Sever. Sodišče je Šiško obsodilo na 6 let robije, trajno izgubo častnih pravic, na odškodnino 5000 Din vdovi pokojnega, obema njegovima otrokoma pa vsakemu mesečno 50 Din, dokler ne dosežeta starosti 14 let.

★

Do Mariborskega tedna delo — potem počitek. Tlakovanje Aleksandrove ceste so pospešili. Granitni tlak razdirajo sedaj delavci tudi na drugi polovici ceste, dočim so na prvi polovici navajali gramoza, da se lahko razvija promet. Zaenkrat bo segla prva tlakovana etapa le do frančiškanske cerkve, kjer bo cesta v vsej širini najprej tlakovana in urejena. To pa radi bližajočega se Mariborskega tedna, do katerega morajo biti tlakovana dela na tem kosu ceste gotova. Letos namreč ne bi bilo mogoče med tem časom izvrševati cestnih del. Po Mariborskem tednu se prične sredi avgusta nadaljevanje tlakovalnih del na Aleksandrovi cesti.

Dosedaj slaba letovišarska sezona. Mariborska okolica je dosedaj zelo slabo zasedena z letoviščarji. Dočim v juliju druga leta ni bilo dobiti v Pekrah, Limbušu, Razvanju in na pohorskih postojankah prostora, je letos še vse napol prazno. V nadi na ugodno letovišarsko sezono so tekem letošnje zime poleg že obstoječih penzij preuredili mnogi zasebni prostori za bivanje tujcev, toda kriza, še bolj pa slabo vreme sta napravila križ čez njihove račune. Pohorske postojanke, ki so imele letos veliko škodo zaradi slabe zime, tudi v poletni sezoni najbrže ne bodo prišle na svoj račun.

Žetev v polnem teku. V mariborski okolici je žetev v polnem teku. Strokovnjaki pravijo, da kaže letos žito proti vsemu pričakovanju še razmeroma dober pridelek.

SSK Maraton. V petek 14. t. m. na Livadi ob 8 zvečer izredni občni zbor. Na dnevnem redu sprememba pravil.

Vauka lovska razstava bo v okviru Mariborskega tedna (podružnica SLD). Lovci naj pošljejo razstavne predmete razstavnemu odboru, katerega načelnik je bančni ravatelj g. Sterger.

Slovensko obrtno društvo priredi v nedeljo 16. t. m. izlet v Limbuš. Zbirališče na Kralji Petra trgu ob 14.30 oziroma v Limbušu.

Dve sirotki brez matere. Kdo ju sprejme? Prva je stara pet let, druga tri leta. Oddasta se za svoji oziroma v začasno brezplačno oskrbo na deli ali v mestu. Vprašati v upravi »Slovenec« na Koroški cesti 1.

44 stopinj je bilo večerj na solcu, 29 v senci. Sezona otoka in dravskih bregov je tu. Pasji dnevi...

Preloženo. Obravnava, ki bi se imela vršiti večerj pred malim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča proti vlomcem v pisarniške prostore Jakličevega carinskega posredništva, se je zaradi nenavzočnosti zagovornika preložila na 25. t. m.

S potujočo kmetijsko razstavo, ki pride jutri v Maribor, potuje tudi znani perutinarški strokovnjak Lav Bojko, svoječasn upravitelj dvorčnega perutinarstva in izdajatelj važnih perutinarskih knjig. Ob pol 11 bo g. Bojko na dvoriščni Birtičeve razstavi pokazal pravilno kopunjenje kakor se v novejšem času uporablja.

Toča. V ponedeljek popoldne se je razbesnel nad mestom in okolico silovit naliv. V mestu je padla samo dež, v okolici pa tudi toča, in sicer na ozkem pasu v smeri od Tezna proti Pohorju. Na vrtovih je zrno toče močno oklestilo mlado zelenje.

Tri velike dražbe. Avgusta meseca bo na mariborskem okrajnem sodišču nekaj velikih nepremičinskih dražbenih prodaj. Med drugim pridejo na dražbo: dne 18. avgusta nepremičnine s knjižnico Počehova I, vl. št. 7, Počehova II, vl. št. 8; Hrenca III, vl. št. 3. Cenilna vrednost za vsa zem-

valce iz Maribora. Za prebivalstvo iz oddaljenih krajev Slovenskih gor in niso določene obiskovalne ure ter si jo lahko ogledajo preko vsega dne. V občinah se organizira skupen pohod obiskovalcev na razstavo. Vstopnina znaša 2 Din na osebo. Obiskovalci imajo na železnih polovično vožnjo, morajo pa dati za povratek žigosati vozovnice pri ogledu razstave. — V vagonih modrega vlaka so razstavljeni vzorci, slike, živali, stroji, orodje, narčni, zemljevidi, podatki itd. iz vseh panog poljedelstva, gozdarstva, živinoreje, sadjarstva, vinarstva itd. Strokovnjaki so pripravljeni, da večjim skupinam obiskovalcev pokažejo z besedo, sliko in filmom vse, kar je potrebno za napredek kmetijskega gospodarstva. Na razpolago so zastoni ali za malo odškodnino tudi knjige in brošure ter vzorni načrti. Poleg teh prihodnih predavanj bo ob 11 popoldne v kinu Union večje predavanje, združeno s predvajanjem filma.

Ilišča skupaj znaša 658.770.24 Din. Najmanjši ponudek je določen na 437.190 Din. Dne 11. avgusta bo dražba nepremičnin zem. knjiga Sv. Križ, vl. št. 1 in 46. Cenilna vrednost znaša 725.537.10 Din, vrednost pritlikline 29.090 Din, najmanjši ponudek pa 483.691.33 Din. Dne 18. avgusta bo zopet dražba nepremičnin zem. knjiga Recenjak, vl. št. 23. Cenilna vrednost je 182.794.10 Din, najmanjši ponudek pa 121.863 Din.

Letos slaba sadna letina. Stajerski sadonosiči kažejo letos žalostno sliko. Sadje se silno slabo razvija, poleg tega pa so ga napadli razni škodljivci, ki so v mlokrotnih letih posebno nevarni. Letos imajo sadno letino okraji južno od Drave ter v Slovenskih gorah in okolica Ljutomer. Ker poročajo tudi iz inozemstva o slabem stanju sadonosnikov, ki je približno enako v vsej Evropi, bo letos doseglo lepo sadje visoko ceno.

Zadeve zelenega polja. Jutri ob 18 bo na igrišču ISSK Maribora v ljudskem vrtu prva tekma za pokal medklubskega odbora med SK Rapidom in SK Svobodo. Druga tekma za isti pokal bo v četrtek, dne 20. t. m. zopet ob 18 med ISSK Mariborom in SK Zvezničarjem na Mariborovem igrišču. Dne 27. julija pa se vrši finale med zmagovalcem iz navedenih srečanj. V nedeljo bo olimpijski dan. V korist olimpijskega fonda se vrši popoldne na igrišču ISSK Maribora nogometni turnir. Ob 16 se srečata ISSK Maribor in SK Svoboda, kot drugi par nastopita SK Zvezničar in SK Rapid, nato pa zaključek finale med obema zmagovalcema. Vsaka tekma bo trajala dvakrat po 25 minut.

Najprej zavaroval, potem pokončal. Pred malim senatom se je zagovarjal večerj posestnik Ivan Rotar iz Zgornjega Gasteraja. Državni pravdnik Sever ga je v obtožnici obdolžil, da je v noči na 4. oktobra 1932 zažgal hišo, ki je bila na polovico last njegove žene, na polovico pa njegova, in sicer z namenom, da bi dobil 20.000 Din zavarovalnine. Namera se mu je posrečila ter je zavarovalnica izplačala njemu na roko 9900 Din, s katerimi si je postavil novo hišo, z ostankom pa je plačal svoje dolge. Po požaru so se jele širiti med ljudmi govorice, da je Rotar sam podnel ogenj. Preiskava pa je bila brezuspešna. Letos aprila pa je prijavila Rotarja njegova lastna žena kot požigalca, na kar se je udal ter je zločin priznal. Obsodili so ga na 4 leta robije in 4 leta častne izgube.

Kavarna in restavracija na krasni strešni terasi hotela »Orel« odprta. Svojim cenjenim gostom nudi osvežujoče pijače in jedila vseh vrst: priljubljeno Tscheligijevo pivo, izvrstna namizna in sortirana vina, ter prvovrstni ljutomresko kapljico iz lastnih vinogradov. Res izborna jedila pripravljajo imeniten strokovnjak, šef kuhinje. Prav posebno se opozarja na vse mogoče kuhinjske specialitete. Na terasi se zaračunajo prav iste cene kakor v točilnici. Koncert izbranih gramofonskih plošč. Brezplačna uporaba dvigala. — Pripravljajo se slavnostne južine, obedi in večerje, poročne galopjedine, pa tudi posamezne mrzle plošče in strokovnjakovo sestavljeni bifeji. — Za obilen obisk se priporočata F. M. Zemljič.

Vsi 16. julija

na treznostni kongres v Rimske toplice.

Pride več tisoč delavcev, kmetov, skavtov in mladine. Tudi Zagrebčani pridejo. Razne velike tekme. Tombola, mnogo dobikov. Mnogo sreče in poštene zabave. Polovična vožnja je dovoljena za vse vlake od 14. do 17. julija. Brezplačno kopanje v toplicah. Pridite vsi, zlasti brezposelni!

Celje

Na orglarski šoli v Celju se je končalo šolsko leto z običajno službo božjo v župni cerkvi in javnim izpitom tretjeletnikov. Temu izpitu se je priglasilo 9 tretjeletnikov in 1 privatistka. Po naročilu škof. ordinarijata je temu izpitu prisostvoval kot škofijski pooblaščenec celjski opat g. Peter Jurak. Končalo je vseh 10 kandidatov z dobrim oziroma prav dobrim uspehom. Pri tej priliki je g. opat po naročilu škofijskega ordinarijata posebno priporočal absolventom, naj se zavzemajo z vsem srcem za uvaanje ljudskega petja, ker so že izšli o cerkvenem ljudskem petju obvezni škof. odloki.

Sveta maša na Mozirski planini bo v nedeljo 11. julija ob 10.30 pri Mozirski koči. Pri sv. maši bo pel pevski zbor iz Smihela.

V sveti zakon so stopili Ivan Ropotar, pos. sin, in Marija Stoklas, zasebnica, oba iz Zavodne, ter Anton Mastnak, delavec, in Marija Lipovšek, posestnica, oba iz Pečovnika. Čestitamo!

Priznanje delu. Združenje krojačev in krojačic v Celju je pri izredni slavnosti seji uprave dne 9. julija t. l. ob navzočnosti članov uprave in nadzorstvenega odbora imenovalo vled sklepa širše seje dne 19. aprila t. l. g. Antona Seliska, krojaškega mojstra v Celju za njegove zasluge, ki si jih je pridobil tekom 15 letnega načelovanja tej organizaciji za dosmrtnega častnega predsednika. K lepemu odlikovanju in priznanju čestitamo g. Selisku tudi mi.

Zopet ukradeno kolo. Dne 7. t. m. je bilo med 6 in 7 zvečer izpred neke gostilne v Zalcu ukradeno dvokolo, znamke »Puchs«, evid. številka 2-14383-5, rdeče pleskano, vredno okrog 1000 Din. — V hlevu hotela Skoberne so pa sedaj našli kolo, o katerem smo poročali, da je bilo dne 28. junija ukradeno iz veže okrajnega načelstva nekemu pos. sinu iz Galicije.

Izgubljena zlata verižica. Dne 9. t. m. je bila med 9 in 12 neke v Celju izgubljena zlata moška verižica, vredna okrog 300 Din.

Pred novo žetvijo

Belgrad, 10. julija.

Poloblačen julijski dan. Popolnoma jasni letos skoraj ni bilo in človeku se kar čudno zdi, da se je letos žetev zapoznala samo za 10-14 dni. Z brzino osemdesetih kilometrov drvim skozi ravni Srem. Vinkovci so že za nami. Sid, Sremska Mitrovica, Ruma. Najrodovitnejša polja v naši državi, izvzemši morda nekatere predele med Donavo in Tiso, v tako zvani Bački. Pšenica, pšenica in še enkrat pšenica. In koruza, ki je še vsa pri tleh in ne vem, kako bo ž njo. Ko sem se pred leti vozil v kasnejših mesecih, zlasti v septembru, skozi Srem, je bila tolikšna, da bi se jezdec na konju skrivil v nji. Letos se mi zdi, da ne bo. Drugih žit in nasadov je zelo malo, toliko ko nič. Kvečjemu — ko ogromna miselovka — njiva s hmeljem ali na nekaj nasadov komaj nasajone sladkorne pese.

Zeleno-rumen je Srem v teh dneh. Ječmen, ki ga pa sorazmerno malo sejejo, je že požet. Pšenica pa pravkar rumeni. Ti preliv med zeleno in rumeno barvo tako prijetno vplivajo na oči. Edino poljska pot s svojo temno rjavino za trenotek prekine to zeleno-rumeno monotonijo, ali pa bela cesta, ki jo je pa skozi ves Srem mogoče le parkrat videti. Tupatam, v nižjih legah, opazite na pašnikih trumo konj, čredo ovac ali pa krdele po blatu rijočih prašičev. Vendar so taki prizori redki. Jate belih gosi tupačam, zlasti blizu vasi, so ko kosček nedeljske pesmi, ko odpočitek, ko bela sanja, vržena v težko realnost, ki za trenotek vzemirja s ostro barvo. Geometrijsko grajene vasi pa dajo vtis zapuščenosti in puščobnosti. Meštem radi tega, ker so tako mrzlo — razumarsko grajene in ker človek nikjer ne opazi vrta ali zelene trate ob hiši, ki bi vse oživljala. Nasprotno: le ravna ulica švigne mimo okna železniskega voza in prah na nji in dolga vrsta hiš, ki so druga drugi enake, na obeh straneh. Sonce je tonilo v zahod, ko sem se vozil tod. Čreda goved se vrača z napajališča. Za njimi se dviga oblak prahu, da človek skoraj ne vidi. In vsak dan tako. Zato ni čudno, če so hiše in vsa okolica rjavo-rumene, mrtvaške, neprijetne. Pa to z živino pred večer, to je še idila sremskih vasi. Podobno mučen vtis je pred leti napravil name Banat.

Sremski kmet je poglavje zase. Delaven je in napreden. Seje s strojem, žanje prav tako. Koruzo okopava s plugom, v katerega je vprežen en konj. Koliko sem jih videl ono popoldne, ki so, črno-oblečeni, vključeni hodili za plugom med dve pedi visoko koruzo. Zadovoljen je ta kmet. Ne kot je bil včasih. Kriza je namreč tudi njega zadela. In še kako! Pa se mu kljub temu zasveti oko in vzravna postava, ko gleda preko tega zlato-zelenega pšeničnega morja, ki mu obeta plačilo za

trud. Vprašuje se le, če bo prodal, in kje, in kako. In če bo prodal pravi čas in ne kot lani, ko je prodal pol zastoj.

Ko se človek vozi skozi to žitnico Jugoslavije, je res vesel. Vtis, ki ga napravijo kilometre in kilometre dolge in brez konca široke parcele, zasejane s pšenico, je naravnost veličasten. Zlasti v večernem, zahajajočem solncu, kot sem gledal Srem jaz. Strokovnjaki pišejo, da žetev pri nas dobro kaže, splošno namreč. Rja, ki je lani napravila toliko škode, se letos kljub neprestanemu deževju ni pojavila nikjer v očitnejši meri. Nasprotno pa Rumunija, ki je znana kot ena najbogatejših pšeničnih držav v Evropi, letos ravno radi pšenične rje trpi velikansko škodo. Nevihte so sicer bile na področju cele naše države, tako da je na najmanj tretjini s pšenico zasejane površine žito poleglo, kar bo neugodno vplivalo pri žetvi s stroji. Toče ni bilo, razen v okolici Stare Bečeje v Banatu in v lepeniskem okraju (škoda znaša okrog 5.000.000 Din). Povodnji pa so napravile okrog Bele Crkve v Banatu škode za približno 1.000.000 Din. Pač pa sem na poti skozi Srem opazil, da je zgoraj poleglo pšenico preraštel slak, kokalj in drugi plevel in na nekaterih mestih na nekaj hektarjev na široko popolnoma zadušil žito. Nizko ležeče njive so ponekod, zlasti kjer je voda stala po cele tedne, gole. Vendar so to le redki slučaj.

Gospodarski krogi se zelo zanimajo, kako bodo letos prodajali pšenico. Pred nekaj dnevi so imeli važen sestanek v Novem Sadu, na katerem je bilo med drugim sklenjeno, da je državna intervencija pri prodajanju žita potrebna, da pa mora vzeti drugo smer ko lani, ko je rodila znani neuspeh.

Pred dnevi se je vršila tozadevna razprava tudi na sestanku v kmetijskem ministertvu. Po dosedanjih poročilih bomo imeli za izvoz okrog 30.000 železniških voz pšenice. Danes obstoje preferencialne olajšave za izvoz naše pšenice v Češkoslovaško in Avstrijo. Vendar bo ostalo še precej pšenice, ki je po sporazumih ne bo mogoče izvesti v ti dve državi ampak drugam. Poudariti je treba, da sta preferencialna sistema z Avstrijo in Češkoslovaško z ozirom na carinski postopek različna. Avstrija nam namreč takoj pri uvozu daje bonifikacije carinskih stroškov dočim Češkoslovaška carino zaračunava in se obračun vrši šele po izvršenem celokupnem uvozu. Organizacija letošnje izvoza pšenice še ni jasna, dasi smo že tik pred žetvijo. Upati je, da bo kaj narejeno v pomoč kmetu, ki se je pri nas kot povsod v zadnjih letih zelo zadolžil in gospodarsko vse vidneje peša. To bi bila ob nastopu nove žetve želja vseh, ki jim je še pri srcu dobroti kmeta, tega slebja in temelja zdravega in naravnega življenja.

Hipoteke in realne eksekucije v juniju

Ljubljana, 11. julija.

Tam v veliki dvorani zemljiškoknjižnega urada je kljub sodnim počitnicam vedno živo vrvenje strank. Prihajajo mnogi občani in spremstvu odvetnikov in kažejo svoje parcele po mapah katastralnih občin. Dostikrat je prav težavno iz izjav klijentovih dognati pravo parcelo. Treba je odvetniku, da dotične kraje prav dobro pozna in potem počasi dožene, kje prav za prav stoji klijentov svet. Junija so bile živahne kupčije z zemljišči.

Zanimivi pa so podatki o vseh, junija vključenih posojilih, realnih eksekucijah in dražbah. Zanimovati je padeč vključenih hipotek, eksekucij in dražb. Stevilo so junija vključile posojil padle od 64 v maju na 49 ter znašajo skupaj 3.557.292 Din napram 1.725.968 Din. Najvišji znesek 2 milijona dinarjev je bil vključen na neko veliko posestvo v mestu. Junija je bilo 88 realnih eksekucij za 811.099 Din, dočim sta bili maja 102 za 1.162.730 Din. Upniki so se s prislilno vključbo vključili za najrazličnejše, prav malenkostne zneske. Tako je bila za neko posestvo izvršena prisilna vključba terjatve v znesku 48 Din, na drugo za 170 Din, najvišji znesek pa je bil vključen na ta način na zaostalih davkih na neko posestvo v znesku 327.530 dinarjev.

Pri 24 posestvih je bilo junija uvedeno dražbeno postopanje, dočim maja pri 45. Junija je bilo pri tem za 285.984 Din, nasprotno maja za 1.527.864 Din. Zaradi 332 Din je prišlo neko posestvo na boben. Dražbo se v splošnem ne izvedejo do konca, ker pride deloma poprej do kakšnega sporazuma ali pa stopi v veljavo zakon o zaščiti kmeta.

Med spanjem okraden

V Vevčah, Zalogu in na Studencu je sedaj dokaj živo vrvenje. Mnogo delavcev je zaposlenih pri gradnji aerodroma, ki ima biti dograjen že do srede avgusta. Zgradili bodo do aerodroma tudi veliko dovozno cesto, ki se bo od Šmartinske odcepila pri znamenju za Sv. Križem. Pri teh delih zaposleni delavci so večinoma Bosanci, pa tudi domačini, oziroma iz raznih krajev dravske banovine. Njih življenje je skromno. Prenočujejo večinoma po šupah, kar so jim dovolili dobri kmetje. V soboto so delavci prejeli mezdo.

Na Studencu so v neki šupi delavci že trdno zaspali. Kar sta se k njim priplazila dva krepka Bosanca, 20letni Hasan Velarič in 25letni Arif Sabljaković. Varčnemu delavcu Ljudevitu Škrbcu sta odnesla kovčeg, ga siloma odprla in mu izmaknila 960 Din težko prisluzenih prihrankov. Nato sta pobegnila in se potuhnila. Vevškim orožnikom se je že v nedeljo posrečilo ju izslediti in prijeti. Odvedli so ju nato v ljubljanske sodne zapore, kjer oba čaka primerno plačilo. Drzna tatvina je med delavci vzbudila splošno ogorčenje.

— Nosečim ženam in mladim materam pripomore naravna »Franz-Josef« grečnica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili »Franz-Josef« vodo v premnogih slučajih kot brezizjemno naglo, zasneljivo in brez bolečin učinkujoče sredstvo. »Franz-Josef« grečnica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Knjiga za šoterje. Inž. Stofla, znani strokovnjak, je napisal poučno in zanimivo knjigo: Šoter in samovozač, to je priročnik v prvi vrsti za šoterje in samovozače in one, ki žele šele postati in bodo morali svojo sposobnost dokazati pred izpraševalno komisijo. Za vse te je knjiga izredne važnosti. Knjiga obdeluje na 272 straneh vse, kar mora vedeti avtomobilist in motocičlist, to je o konstrukciji avtomobila, delovanju motorjev, stregi, o vžigalni napravi, o vplivaju, o mazanju in hlajenju, sklopki, menjalniku hitrosti, o zavorah, kolesih, pnevmatikah in električni razsvetljavi itd. Važno za vsakega motocičlista je poglavje o bencinskih stacijah — za vsakega pa poglavje o zakonskih in cestnopolicijskih predpisih. Ob koncu je priključen razmeroma obširen tehničen slovarček v nemškem in slovenskem jeziku, ki omogoča najti za vsak sestaven del primeren slovenski izraz in bo končno izostala poraba tujih izrazov. Besedilo pojasnjuje okoli 300 slik, ki so za pravilno umevanje stvarne velikega pomena. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in stane 140 Din.

— Vročina je neznosna, pa kljub temu ni prehlajenje izključeno, pač pa ravno nasprotno. Da se malo oddahnemo od vročine, se trudni in prepoteni vsledom v senco, slučajno tudi na prepih, ali se ohladimo v mrzli vodi — in že smo prehlajeni. Pozimi je prehlajenje neprijetno, poleti pa še bolj, ker je nevarnejše vsled tega, ker ne polagamo nanj dovolj pažnje. Če se želimo hitro in gotovo iznebiti nevarnih bolezni, vzemimo nekaj »Bayer« Aspirin tablet, Le, če zahtevamo v lekarni izrecno »Bayer« Aspirin tablete, dobimo proizvod te svetovno znane tovarne, ki je vsled svojih odličnih proizvodov dosegla svetoven sloves.

— Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobe, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi in prsih poživi naravna »Franz-Josef« grečnica trajno obtok krvi v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje.

Tržič

Otvoritev strelišča tržiške Strelske družine je potekala ob slovesnem razpoloženju. Otvoritveni strel je oddal predsednik g. dr. Premru, nakar so oddali častne strele predstavniki civilnih in vojaških oblasti kakor tudi odlične tržiške družbe. Da pa ne bo med Tržičani zavisti, je šla čast najboljšega strelca in prva nagrada čez Ljubelj. Odnesel je to čast koroški Slovenec, mladi puškar g. Maks Košat iz Borovlj.

Naše gasilstvo se z vso naglico pripravlja na nedeljski praznik, ko obhaja 50 letnico in ima ob enem Jug. gas. zveza v Ljubljani svoj letni izlet v Tržiču. Napovedan je tudi prihod ministra za telesno vzgojo. Za vse člane gasilskih društev po Sloveniji je dovoljena na železnici polovična vožnja na podlagi članske izkaznice.

Iz Vranskega kota

Pridni pa so naši planinci. V vranskem okraju je prav veliko in prav lepih izletnih točk. A žalibog širše občinstvo ne zna izrabiti te naravne lepote. V namenu, da omogoči v našem okraju tujski promet, je podružnica Slov. plan. društva v Celju po svojih marljivih članih J. Lauriču in L. Jelenu markirala popolnoma na novo vso turistično pota. Kdor hoče priti na Sv. Planino, na Savnico, k Sv. Joštu ali za Črto, ne rabi sedaj nikakega vodnika. Vsa pota so označena in priprjene navodilne tablice.

Trbovlje

»Zadružna elektrarna« sporoča odjemalcem električnega toka, da se bodo vršile na progah zadružnega omrežja preizkušnje in meritve o izolaciji. Dela bodo trajala 3 tedne, počenši s tokom, 11. t. m. Mogoče je, da pride do kratkih prekinitvev toka. O tem bodo zadružniki pravočasno obveščeni. Za ta slučaj naj si preskrbijo primerno nadomestno razsvetljavo.

Zupan odstopil. — Radi nesporazumljenja med občno in rudniškimi gospodi radi dogodkov zadnjih dni je odstopil zupan g. Vodušek Gustav.

Sv. Anton v Slov. gor.

Nedelja, 9. t. m. je razlila nad Slov. goricami svoj zlati sijaj. Ob 3 popoldne so se v naši ljub. bezirni cerkvi sv. Antona zbrali otroci Marijinih vrtec od Sv. Andraža, od Sv. Trojice in od Sv. Benedikta, da so skupaj z domačo deco obnovili obljubo zvestobe Jezusu in Njegovi Materi Mariji. Prišlo je skupaj okoli 600 otrok, ki so v cerkvi pri slovesnih večernicah in v dvorani z vsem svojim nastopom jasno pokazali, da hočejo ostati zvesti dedščini sv. apostolov Cirila in Metoda, da bo ta lepa zemlja Slovenskih goric ostala božja in slovenska danes in jutri in do konca dni.

Apače

Osebnost. Za novega župnika apaškega je bil imenovan sedanji provizor g. Ivan Čilenšek. Novo imenovan gospod župnik deluje že pet let v tukajšnji župniji in je pri vseh župljanih obeh narodnosti, Slovincih in Nemcih, zelo priljubljen. Kot novega župnika ga čakajo razne težke naloge, zlasti razna popravila. Želimo mu obilo uspehov in božjega blagoslova pri njegovem delu.

Vreme zdrži letošnjo žetev. Zita ne morejo dozoreti, ker ni solnca. Razen tega je rž vsled velikega deževja zelo polegla, kar bo žetev precej otežilo. Kmetje pravijo, da bo letina bolj slaba in zrne drobno kakor kumič. Žetev se bo v splošnem zakasnila za kakih 14 dni.

Mura je letos izredno mrzla. Zato še dozdaj nikogar ni bogve kako mikalo, da bi si v njenih valovih hladil vročo poletno kri. Tudi na avstrijski strani baje ni nič bolj topla.

Kranj

Tuji v juniju. Iz poslovnih ozirov je dopotovalo v Kranj meseca junija 74 Jugoslovancev, ki so ostali tu 102 večera; iz inozemstva se je poslovno mudilo v Kranju 12 Avstrijcev (nočnin 16), Čehoslovakov 5 (9), Angležev 1 (3), Italijanov 2 (5). Iz drugih razlogov je prišlo v Kranj 63 Jugoslovancev (nočnin 130), Avstrijcev 6 (11), Čehoslovakov 3 (7), Francoz 1 (4), Italijanov 5 (12), Nemcev 2 (5), Rusov 6 (15). Skupaj poslovno iz inozemstva 20 tujcev (33 nočnin) iz ostalih vzrokov pa 23 (54 nočnin).

Kamnik

Cajnarjev klanec v Mekinjah, ki je bil znan po svoji hudi strmini, je zdaj lepo urejen. Strmino so znatno ublažili in razširili cesto, da zdaj lahko spjeljo po njej tudi težje naložene vozove. Z ureditvijo tega klanca je zelo olajšan promet po cesti čez Mekinje in Godiš do Stahovice, s čimer bo znatno razbremenjena glavna cesta po desnem bregu Bistrice do zidu smodnišnice. Pri ureditvi klanca so morali premakniti tudi betonsko ograjo družbenega doma in napravili vhod naravnost s ceste. Priznati moramo, da je lepa stavba društvenega doma s tem mnogo pridobila, kajti stopnišče je res posrečeno. — Pred kratkim so bila končana tudi dela pri Okornovem mlinu na Duplici, kjer se cepita banovinski cesti proti Mengšu in Domžalam. Tu so nevarni ovinek razširili in odstranili nepregledno ograjo ter dvignili cesto, da je zdaj skoraj brez klanca. S tem so odpravljene glavni nedostatki na teh važnih prometnih cestah.

Metlika

Spet je gorelo. To pot je pa bila to tudi mala potegavščina. Pa tako šale so malo preveč nerodne in seveda tudi ne brez škode. Ob 10 zvečer so oglasili po Metliki: Spet gori nekje na Vlaškem. Sirena pa le ni hotela zatutiti. Nihče ne bi rad dobil klofute, kar bi se mu utegnilo primeriti. Prvič se ne bi. Nekateri pa su vendarle hiteli gledat, kaj bi moglo biti. Pa ni bilo ravno najstrašnejše. Tam gori v Berčah nekje je razgrnil staro strešnico Numar iz Metlike, ki je podrl staro hišo in strešnico zapeljal tja gor, da se malo prezračila in tako zgubila smrad. Neznani nepridi, prav pa je to strešnico zapalil. Ta požar seveda ni bil vreden vznemirjenja, ki ga zbudi sirena, niti ni bil vreden klofute...

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 12. julija: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče, borza 18.00 Otroški kotiček (Mancica Komanova) 18.30 Sege in običaji bosanskih muslimanov (H. Marjanovič) 19.00 Šolski radio pri nas in na Češkoslovaškem (V. Kus) 19.30 Literarna ura: Oblikovne posebnosti v novejši književnosti (prof. Fr. Vodnik) 20.00 Glasbeno predavanje (L. M. Škerjanc) 20.30 Pevski koncert gđne Hanuš in g. Pavliča 21.30 Čas, poročila 21.45 Radio-jazz 22.30 Angleške plošče.

Četrtek, 13. julija: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče, borza 18.00 Radio orkester 19.00 Slike iz narave (J. Herfort) 19.30 Gospodinska ura: Konserviranje zelenjadi in sadja (ga. Svetelova) 20.00 Sege in običaji bosanskih muslimanov (H. Marjanovič) 20.30 Vjoliški koncert ge. Fanike Brandlove 21.30 Fantje na vasi 22.00 Radio orkester.

Drugi programi

Sreda, 12. julija:

Belgrad: 19.00 Jugoslovanska glasba 20.30 Opera »Faust« (Gounod, na ploščah) — Zagreb: 20.30 Radio orkester — Dunaj: 19.00 Orkester in solisti — Budimpešta: 20.00 Koncert opernega orkestra — Leipzig: 21.20 Narodna glasba na harmonikah in kitarah — Langenberg: 21.15 Orkester — London: 21.00 Vojska glasba — Milano: 21.30 Duhovne pesmi — Praga: 20.55 Koncert vojaške godbe — Rim: 20.45 Večer italijanske opere — Varšava: 20.20 Zborovni koncert 21.10 Klavirski koncert.

Četrtek, 13. julija:

Belgrad: 19.30 Radio orkester 20.30 Ljubljana — Dunaj: 19.55 Orkestralni koncert — Berlin: 20.10 Narodne pesmi — Budimpešta: 20.45 Koncert ciganske kapele — Leipzig: 20.05 Orgelska glasba — Milan: 20.00 Opera »Turandot« (Puccini) — München: 21.00 Radio opera »Kolumbus« (Egk) — Rim: 20.45 Violina in koncert — Stuttgart: 21.00 Orkestralni koncert — Varšava: 20.00 Orkestralni koncert, (iz »Radio-Beograda«).

Kdo enkrat uporabi SHELLTOLX ta ne zahteva drugo

Koledar

sreda, 12. julija: Mohor in Fortunat, muč.

Novi grobovi

† Marija Šitar, bivša trgovka in posestnica v Prešernovi ulici v Ljubljani, je večeraj jutraj po dolgem trpljenju mirno v Gospodu zaspala pri svojem bratu g. župniku Valentinu Šitarju v Zagorju. Pokopali jo bodo v četrtek ob 4 popoldne na pokopališču sv. Jurija v Stožicah pri Ljubljani. Naj ji sveti večna luč Gospodu bratu naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je na Gosposvetski cesti 8 umrl gospod Ivan Kmet. Pogreb bo v četrtek ob 5 popoldne. Blag ji spomin! Žalujemo naše globoko sožalje!

† S. Nada Kavaš. V Slovenski Bistrici je preteklo soboto mirno v Gospodu zaspala sestra Nada Kavaš, redovnica v tamkajšnjem samostanu, doma iz Ondrancev v Slovenski krajini, stara še le 29 let. Pokopinja je bila osem let bolniška streljica na Gorniku, kjer si je nakopala jetiko, kateri je sedaj podlegla. Bila je vedno vzor vestnosti, požornosti in samozatajevanja. Pokopali so jo v ponedeljek popoldne. Naj ji ljubi Bog v nebesih obilno poplača vse, kar je dobrega storila na zemlji.

V nedeljo 16. julija ob pol 15. uri tekma plavalnega podsveza iz Ljubljane na novo otvorenem kopališču v Radovljici. Nastopijo prvaki v plavanju in skokih.

Osebnosti

— Promocija. Na univerzi kralja Aleksandra I. hosta dages opoldne promovirana za doktorja filozofije g. Foerster Marij iz Ljubljane in Svetozar Illeš iz Ljubljane.

— Upokojen je geodetski polkovnik Miroslav Strel in obenem preveden v rezervu.

— Imenovani so: Za poveljnika 2. bataljona 5. pešpolka peh. podpolkovnik Ludvik Kamenar; za poveljnika 2. bataljona 11. pešpolka peh. major Franjo Ušar; za vršilca dolžnosti poveljnika 3. bataljona 31. pešpolka peh. kapetan 1. razr. Anton Nardelj; za šefa kirurškega oddelka timoške stalne voj. bolnišnice san. major dr. Vladimir Semčenko; za vršilca dolžnosti upravitelja kosovskega intendantskega skladišča peh. kap. 1. razr. Ivan Mihčič; za vršilca dolžnosti upravitelja saveškega intendantskega skladišča peh. kap. 1. razr. Alojz Hrašovec in za poveljnika I. minerske skupine kap. fregate Miroslav Štumberger.

— V mornarici so odrejani po službeni potrebi na službo na kr. podmornico »Hrabrie poročnik korvete Maks Persón; na službo na kr. brod »Galeb« poročnik korvete Alojz Mohorič in za vršilca dolžnosti poveljnika 1. hidroeskradile poročnik fregate Joža Kvac.

Ostale vesti

— Prenovljena cerkev. Iz Šmihela nad Mozirjem poročajo: Našo župnijsko cerkev sv. Mihaela in podružnico sv. Rade gunde smo v zadnjih treh letih precej prenovili. Farna cerkev ima nove klopi, tlak in novo fasado. Poseben kras naš cerkvi sta dve umetno izdelani korni klopi v gotškem slogu. Vse klopi je izvršil g. Ivan Dolenc, kipar in rezbar v Rečici v Savinjski dolini. Solikar Viktor Vipotnik iz Zaleca je na novo poslikal podružnico sv. Rade gunde, kjer je pokazal svoje velike zmožnosti v okusnem prelivanju barv. Oba umetnika sta poceni, zato ju vsem priporočamo.

— Ugodnosti za člane SPD na Menin planini. Z Menine poročajo: Banska uprava, ki je pred

STARSI!!!

ki hrepene po sreči in zadovoljstvu v družini, morajo vedeti, čim opazijo na kakem družinskem članu bled obraz, pomanjkanje teka, nervoznost, pogosti glavoboli, pomanjkanje spanja, lahko razdražljivost, utrujenost, da so to posledice slabokrvnosti. Preprečili pa bodo mnoga težka obolenja, ako takoj začne krepiti kri z železnatim preparatom, in to je »ENERGIN« za jačjenje krvi, živcev in teka. Zdravniki trdijo, da je za okrepitev otrok in odraslih dovolj 3 velike steklenice. Je dobrega okusa, pijejo ga radi otroci in odrasli. »ENERGIN« se dobiva v lekarnah pol litra 35 Din.

— Neznani povoženec. Včeraj okoli 6 popoldne je pripeljal neki avto v ljubljansko bolnišnico neznane mladšega moškega, ki je bil od drugega avta na Bledu povožen. Neznane je bil nezavesten, pri njem pa niso našli nobenih dokumentov, tako, da ne vedo kdo je. Po videzu sodeč, je kakšnih 20 let star. Kdor bi o njem kaj vedel, ali kdor bi pogrešal tega mladčenca, naj sporoči ljubljanski bolnišnici. Neznanevo stanje je zelo resno.

— Konferenca jugoslovanskih katehetov v Zagrebu. K poročilu o tej konferenci, priobčenem v »Slovenec« dne 7. julija, nam g. poslanec Pavlič sporoča, da on ni pozdravil zborovalce v imenu Jugoslovanske narodne stranke, ker ne pripada nobeni stranki, najmanj pa Jugoslovanski narodni stranki. Pozdravil je zborovalce v imenu Narodnega kluba v poslanski zbornici.

— Izšla je knjižica »Studene miru«. Navodila za vredno prejevanje zakramentov sv. pokore in sv. Rešenega Telesa. Spisal Ladislav Pamer, D. J. slovenil L. Sedej, C. M. Tiskalica in založila Mišijonska tiskarna Domžale-Groblje, Str. 160. Cena broš, izv. Din 16, vez. v platno Din 24. (V katoliških misijonih in v Vigiredi je bila cena broš, izvedu pomotoma označena 12 Din.) Knjižica se dobi v knjižarnah, pri založnici v Grobljah ter v misijonski hiši v Ljubljani, Tabor 12.

Čudo moderne tehnike

Svetilnik sveta - 700 m visok

Iz Pariza je že romala v svet senzacionalna novica, da bodo Francozi za časa svetovne razstave v letu 1937 zgradili veličanski stolp, pravi babilonski stolp, ki ga bodo imenovali »svetilnik sveta«. Danes so že znane podrobnosti o tej najvišji stavbi na svetu. Osnutek za zgradbo so zamislili pariški arhitekti Fers, Hugues in Venzo; tehnično podrobno pa ga je izdelal inž. Freyssinet, graditelj znanega cementnega mostu v Plougastelu v Bretaniji.

Pogajanja za zgradbo te ogromne stavbe potekajo ugodno in potniki, ki bodo prispeli leta 1937 v Pariz, se bodo lahko že čudili iznajdlivosti 20. stoletja. Stolp bo visok 700 m, torej bo za 400 m višji kakor Eiffelov stolp, ki so ga Francozi postavili za svetovno razstavo leta 1889.

S to razstavo bo združena tudi umetniška razstava, kakor tudi industrijska in kmetijska, tako da bo dobil obiskovalec pregled čez vso znanost in vedo vsega sveta.

Inž. Freyssinet je podal o načrtu za zgradbo zanimive izjave: »Tri točke so važne,« je dejal, »prva, da bo novi stolp dvainpolkrat višji kakor Eiffelov, drugič, da bo vsa zgradba iz cementa, tretjič, da bo močnejša od vsega, kar je bilo prej, ker je gradnja v betonu desetkrat cenejša kakor v teletu; Eiffelov stolp je bil zgrajen iz železa. Novi stolp ne bo stal več kakor 50 milijonov frankov.«

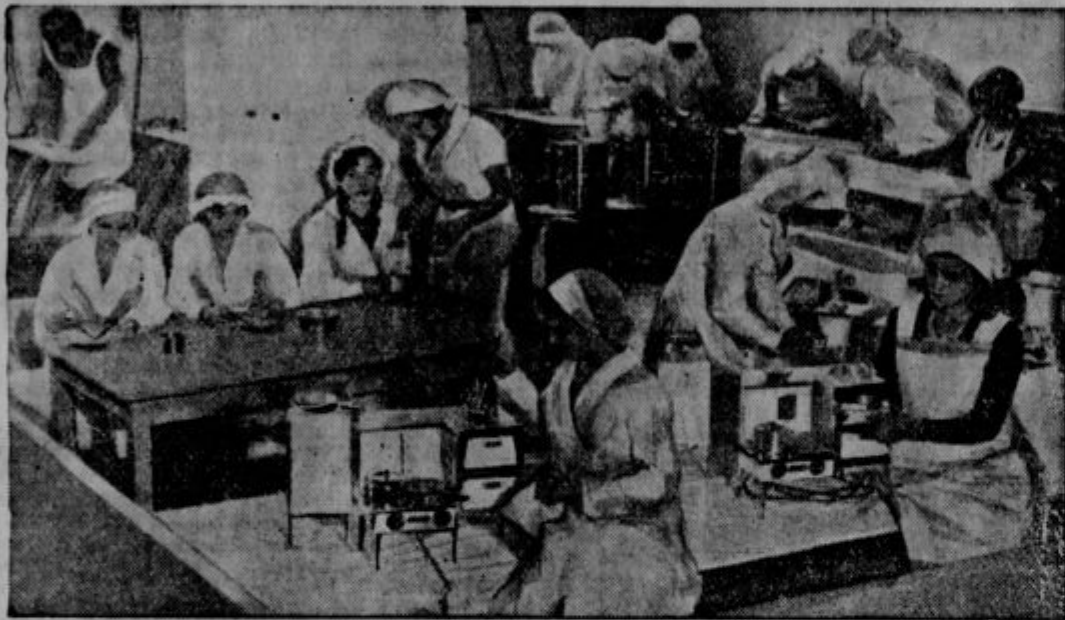
Garaža, hotel in gledališče 500 m visoko

Izkušnja me uči, da je močnejše v betonu zgraditi stavbo tudi do 1000 m visoko, ne da bi nastala nevarnost, da se prevrne. Toda gradbeni stroški se višajo štirikrat v razmerju z višino, tako da bi stolp, visok 1000 m, stal 16 krat toliko kakor stolp, visok 500 m. Zato bi se morali omejiti na višino 700 m. V višini 500 m bomo postavili prvo ogromno ploščo, do katere se bodo povzpeli lahko navadni avtomobili po vijugasti cesti, in celo to-

vorni avtomobili bodo lahko privozili do te višine. V višini 600 m bomo postavili drugo ploščo. Do tu bodo vozili posebni avtomobili, ki jih bodo potniki lahko najeli na plošči v višini 500 m. Na prvi plošči bomo zgradili garažo za 500 avtomobilov in restavracijo z 2000 mesti ter hotel. Šele višje se bo pričel pravi svetilnik, ki ga bodo videli mornarji iz Rokavskega preliva kakor tudi letalci, ki se bodo dvignili z letališča v Croydonu pri Londonu ali pri Schipholu pri Amsterdamu. Jasno je, da bo svetilnik prav za mornarje in letalce velikega pomena, da bo torej prinašal tudi resnične koristi.

Na najvišji točki bomo postavili meteorološko opazovalnico, zdravilišče, gledališče in kinematograf. Z gradbenega vidika je najzanimivejša cesta v spirali. Cesta se ne bo vila navzgor na zunanji strani stolpa, pač pa jo bomo zgradili v notranjosti, in sicer bo to zid, ki bo v pritličju širok 100 do 120 m in se bo proti vrhu zožil na 25 m. Ta zid bo nekaka opora zunanjemu obodu. To so seveda številke, ki jih bomo lahko še izpremenili. Toda osnutek ostane v glavnem neizpremenjen. Cesta bo do restavracije dolga do 5 km in se bo dvigala z 8%, tako da bo imel voznik vtis, da se vozi z avtomobilom po gorski avtomobilski cesti. Od višine 500 do višine 600 m bodo vozila posebna vozila. Navzdol bomo spuščali avtomobile s kablom, da se izognemo vsaki nevarnosti. Po mojem mnenju bo izlet na svetilnik sveta neprimerno zanimivejši in mnogo mičnejši kakor na pr. izlet na Eiffelov stolp.

Stolpa ne bomo postavili ob Senni, pač pa smo se odločili za Valerijev grič, ki se dviga 100 m nad Parizom, torej bo skupno najvišja točka novega stolpa 800 m nad Parizom. Ta višina je toliko bolj primerna za zdravilišče. Tudi občinski urad je zadovoljen s predlogom, naj se postavi stolp na tem griču. Prepričan sem,« je zaključil inž. Freyssinet svoja izvajanja, »da ne bodo ne tehniki ne umetniki, niti s tehničnega niti s estetskega vidika delali nikakih ovir za zgradbo — kakor se je to dogajalo glede Eiffelovega stolpa — in da bodo obiskovalci svetovne razstave v letu 1937 lahko občudovali to čudo moderne tehnike.«

Dekleta, bodoče kuharice se učijo v električni kuhinji.

Tragičnost vojne

Nemški letalec Udet (levo) se razgovarja z ameriškim letalcem, majorjem v Los Angelesu. Julija 1. 1918 sta se kot vojna letalca American in Nemec na francoski fronti bojevala 35 minut, a končno sta boj opustila, ker se ni nobenemu posrečilo drugega sestreliti. Tedanja največja nasprotnika na življenje in smrt sta zdaj najboljša prijatelja. Dokaz, kako tragična je vojna.

Plavajmo!

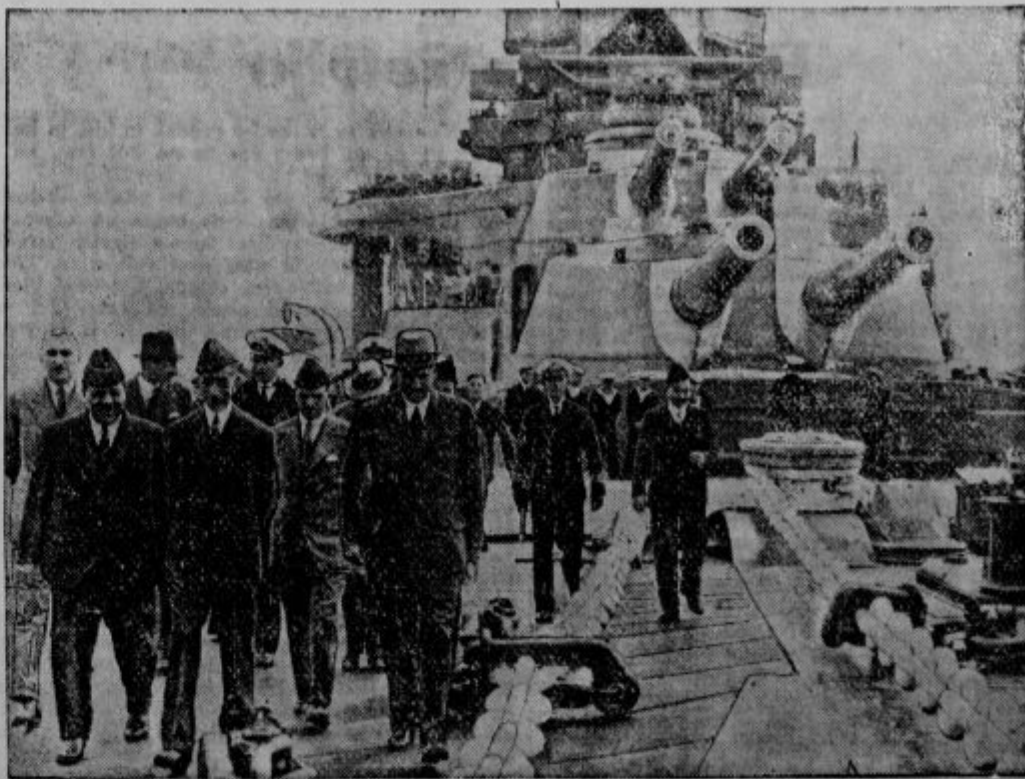
Plavanje prištevamo k najbolj zdravim sportnim vajam, ker se pri plavanju vadi vse živčevje. Prsni koš se razširi in pljuča delujejo krepkeje ter poleg tega vdihavajo čist dober zrak. Koža se utrjuje in izmenjava snovi se vrši hitreje. Kakor je plavanje zdravo, tako lahko postane človeškemu zdravju škodljivo, ako pretiravamo ta sport. Že otrok naj se nauči plavati, toda ne prezgodaj, deček pri šestem, deklica pri sedmem letu. Ne plavaj nikdar do popolnega utrujenosti. Ko se učiš plavati, ne vadi se več kakor 10 minut. Kakor hitro čutiš mraz in te zebe, zapusti takoj vodo. Ne plavaj več kakor enkrat na dan. Kdor je bolan na srcu in na pljučih, naj se ravna po zdravniških navodilih. Plavalne tekme so nevarne za srce.

Boj med francoskimi in bolgarskimi dišavami

Čprav raste lepo dišeča vrtnica Rosa centifolia major skoraj povsod, niso imeli nobenega uspeha njeni nasadi na Krimu, v Alžiru in Maroku. Predvojna Rusija in Francija sta zaman poskušali na ta način nadomestiti znaten uvoz dragocenega bolgarskega rožnega olja. Francoski tovarnarji so hoteli uveljaviti po vojni rožno olje drugega izvora in celo umetno kemično olje, a kakovost njih izdelkov je tako nazadovala v zvezi s temi eksperimenti, da so naposled izgubili veliko število odjemalcev. V zvezi s temi okoliščinami je nazadovalo pridelovanje parfumov na Francoskem v teku zadnjih treh let od dveh milijard na 600 milijonov frankov. A Bolgarska je stalno zahtevala višje cene za svoje izvorno olje in Zveza francoskih tovarnarjev parfumov je ponovno sklenila, da se bo poskusila otresti tega uvoza. Leta 1928 je pričela z nasadi v drugih francoskih kolonijah z ugodnejšim podnebjem in to pot dosegla zmagajo. Novo francosko rožno olje je izborne kakovosti. To je takoj porazno vplivalo na bolgarske nasade, kjer so doživele dosedanje cene občuten padec. Zdaj je primorana Bolgarska poiskati nove kupce in marsikatera ljubljanska modna dama si je kupila na našem velesejmu kapljico rožnega olja, kar je menda stalo naposled »samo« 10 Din. Lvovski »Ruch slowianski«, ki navaja omenjene podatke, sklepa, da bo poslabšanje izvoza rožnega olja porazno vplivalo na bolgarske pridelovalce vrtnic in celo na ravnotežje državnega proračuna.

Najstarejša filmska igralka v Hollywoodu May Robson, ki je že 1. 1893 nastopila v New Yorku.

Feisal, kralj Iraka (drugi od leve proti desni) si ogleduje angleško vojno ladjo »Renown« v pristanišču Torkay. Za Feisala je na vsak način to zdravilno opozorilo, da bi se Irak ne uprl Angliji.

V Madridu se je začela pred državnim sodiščem obravnava proti monarhistom, ki so obdolženi, da so organizirali monarhistično vstajo z namenom, da bi strmoglavili republiko in poklicali španskega kralja Alfonza nazaj. Kakor kaže slika, se je gen. Sanjurjo branil pred sodiščem z vso vneto.

Čašo mrzle vode bi rada?

V poletnem času bi marsikdo rad imel čašo mrzle vode, ki mu je niti najboljše vodovod ne more dati. Led je razmeroma tudi drag. Zato vzemi lonec, ki ni vsaj na eni strani popolnoma uglajen, temveč raskav, obdaj ga z mokro flanelo in sicer tako, da ne ostane niti del posode nepokrit, da ne more zrak do nje. Lonec napolni z vodo in ga postavi na okno, da bo imel dovolj prepriha. Pazi, da bo flanela ves čas dovolj vlažna. V eni uri postane voda v posodi mrzla kakor led. Radi izhlapevanja mokre flanelne izgublja voda v loncu toploto. Pozkus se posreči celo v vročih južnih krajih.

Svedska princezinja Ingrid se je pripeljala v London z letalom. V trenutku, ko je stopala po lestevici z letala, jo je fotografiral princ Jurij (na desni), četrti sin angleškega kralja. Pravijo, da se bosta v najkrajšem času zaročila.

Torbica moje žene

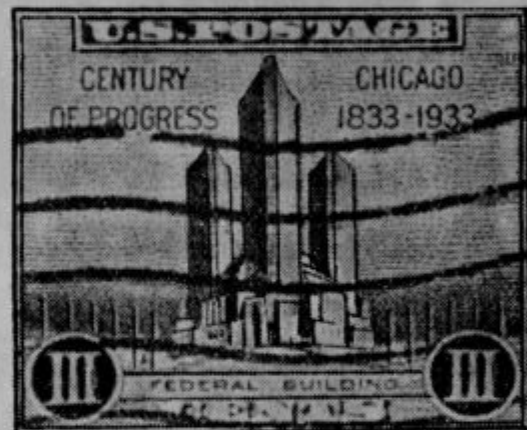
Oni dan bi bil rad imel od svoje žene pismo, o katerem sem vedel, da ga je ona nekam spravila. Dejala mi je, naj si ga sam poiščem v njeni ročni torbici in storil sem tako. Poleg iskanega pisma pa sem našel v njeni torbici še sledeče predmete: ogledalce, glavnik, škatljo za puder, listick, cigaretno dozo, vžigalico, različna pisma, polnilno pero (prazno), svinčnik (brez konice), večje število tramvajskih vozniških listkov, pol ducata bučik, žepni robec, večje število rokavic (ne na pare), stare račune, zmečkane znamke, aspirin, žepni nožek (skrhan), pilo za nohte, etui za očala, lasnice, kuharske recepte, kupone vstopnic za gledališča in kinematografe, več fotografij, stekleničico želodčnih kapljic, pripravo za krpanje nogavic, denarnico (prazno) in različen kovan denar, raztresen po vsej torbici. — Zdaj vem, zakaj ženske nimajo žepov. Kakšen bi moral biti žep, ki bi spravil vse to vase!

Čaša polnega čaja ti lahko spravi iz telesa v eni uri 1—2 litra potu.

Malokateri organ v človeškem telesu je varen pred tuberkulozo.

Katoličan v sodobni družbi

Olomuški nadškof je te dni izdal pastirsko pismo, ki zadeva sport, tisk, gledališče, kino, ples in modo sploh. V tem pismu prepoveduje olomuški nadškof katoličanom sodelovanje pri avtomobilskih dirkah, motornih dirkah, letalskih tekmah. Prav tako prepoveduje škofovske vsakršne sport, ki vede v podivjanje. Za moškega in tudi za dečka mora biti sportna obleka: hlače in trikot, za dekleta in gospe hlače in do kolen segajoče krilo in bluzo z rokavi, ki segajo do komolcev. Skupna telovadba moških in žensk, dečkov in deklic ni dovoljena in pri deklicah in ženskah se mora telovadba na prostoru omejiti do skrajnosti. Prepovedano je skupno kopanje obeh spolov. Prav tako so prepovedane družinske kopeli. Uro za zborovanja je treba tako določiti, da se udeleženci lahko udeležijo službe božje. Prepovedano je prirejati plesne ob »sobotah in na predvečere pred cerkvenimi slovesnostmi. Katoličani ne smejo izvajati modernih plesov, ki dražijo čutnost. Ženske morajo biti v družbi vedno tako oblečene, da jim krilo sega najmanj čez kolena in rokavi do komolcev; prav tako ne smejo nositi prozornih oblek in takšnih, ki se preveč pri- ležejo na telo.

Uprava ameriških pošt je v spomin na svetovno razstavo v Chicagu, ki je bila odprta pod geslom: »Sto let napredka« (Century of Progress) izdala posebne znamke.

Povzročitelj gobavosti izločen

Earl Mac Kinly, profesor na George Washingtonovi univerzi, je po večletnem delu srečno izločil povzročitelja gobavosti. Odgojil je in razmnožil bacile izven človeškega telesa. S tem je uspešno zaključil Hansenovo odkritje pred 60 leti, ko je bil prvič ugotovljen izvor strašne bolezni. Nova ugotovitev je velikega pomena, kajti morebiti bo pozneje vodila tudi do potrebnega protistrupa, ki bo omogočil zdravljenje skrivnostne gobavosti.

Belgijec Lemaire je na 9. etapi dirke okoli Francije (Tour de France), ki jo smatrajo za najtežjo, vodil kot prvi vse dirkače. Dosedanjega prvaka Archambauda, ki je Francoz, je potisnil na četrto mesto. Verjetno je, da bo Lemaire zmagal.

KULTURNI OBZORNIK

Iz naše živinoreje

Opomin ob koncu glasbene sezone

Mnogo govorimo in pišemo o tem, da smo Slovenci v kulturi dosegli že znatne vrhove in da se zlasti naša umetnost že kar lahko sorazmerno primerja z ono drugih evropskih narodov. Znaniti je marsikaj resnice na tem, brez dvoma pa drži, da nam je Bog dal nekaj tolikšnih mož, ki so s svojimi deli res presegli meje svoje ožje domovine. Hvala Bogu, da je tako! Toda taka zavest je vedno nevarna, ker kaj rada zavaja v škodljivo poživljanje, češ, saj smo že veliki. In baš v tem je naša žalost. Razni pogledi v neposredno preteklost nas opozarjajo, da so celo najbolj odgovorne osebnosti v vodstvu našega umetnostnega življenja in z njimi vred celi kompleksi sodelavcev zapadli nekemu samougodju in mirnemu počivanju na lahorikah, umetnostni razvoj pa mirno stoji, ali še celo pada. In vendar je nas vseh najsvetlejša zavest, da po vseučemo vse sile le smiselno, konstantnemu prirastu, da na osnovah, ki so nam jih postavili veliki predniki, z vso vneto gradimo dalje in ki postavimo stavbo, ki bo res viden spomenik naše kulture. — Ponovno smo že ugotovili, da se nima trdnost tradicije. In če govorimo to o glasbenem življenju, je tako pomanjkanje še najbolj občutno. V primerjavi z drugimi kulturnimi središči moramo, čeprav z žalostjo, priznati, da si tekom toliko in toliko let dela nismo ustvarili niti kadra občinstva, ki bi moglo vse pojave glasbenega življenja spremljati z vso vneto in obenem z enotno kritiko, osnovano na jasnem pojmovanju kvalitete. Obratno moremo ugotoviti, da spremlja občinstvo, čeprav v znatnem delu jasno prepoznava o pravi vrednosti, vendar vse glasbene dogodke z neko apatijo, čeprav bi v pravem odnosu do njih moralo z vso vneto in brezobzirnostjo javno nastopiti proti izrodu, za pravo vrednost. Krivdo za to nosimo vsi, predvsem pa odgovorni voditelji. Kajti treba je, da se na eni strani s praviim življenjem v kulturne potrebe skupnosti pripravljajo res smiselne, važne in aktualne glasbene prireditve, ki vabijo, na drugi strani pa s sistematično izpeljanim programom oblikuje in plemeniti okus ter tako konstantno dviga splošni nivo. Le taka more biti osnova pravemu prirastu.

Koncertno življenje letošnje sezone v povprečnem preteku kaže zelo bomo sliko. Ne po številu, pač pa po vrednosti. Domači koncertni prireditelji je bilo zelo mnogo, celo preveč. Pretežnost nosi pestra vrsta zborovskih nastopov prav različne vrednosti. Res je, da smo Slovenci predvsem pevci in da z ljubeznijo gojimo to lepo božjo umetnost. In prav je tako! A treba je vendarle postaviti neko mejo med ljubeznijo samo in pa pravo stroko. Za že omenjeni princip porasta gre. In izhodno iz njega za določeno vrednost tako izvedenega sporeda kot izvedbe same, kar mora imeti v spojitvi vsekar odločilen pomen in smisel preko meje diletantstva. Šele tu nastopi upravičenost javnega nastopa z ozirom na vpliv na splošno umetniško stopnjo in vzporedno (bodimo odkriti, kajti časi so težki) z ozirom na upravičenost zahteve po znani določeni vstopnini. Ne moremo se izogniti sklepu, da slabi koncerti na eni strani obiskovalcem preko že omenjenega škodovanja na umetniškem oblikovanju jemljejo veselje do obiskovanja, na drugi strani pa v sled črpanja vstopninskih prispevkov onemogočajo uspeh po vrednosti res upravičenih koncertnih prirediteljev. — Zborovskih koncertov, ki so presegli omenjeno mejo upravičenosti, prikaže pregled preteklega sezone komaj toliko, da ne potrebujemo niti prstov obeh rok. — Pregled instrumentalnih koncertnih prirediteljev človeku tudi nikakor ne napolnjuje srca z veseljem. Predvsem ga teži silna redkost. Simfonični koncerti so skoro izginili. Slišali smo le nekaj izvedb Orkestralnega društva in pa opernega orkestra (zakaj je z enim samim uspehim nastopom umrl načrt opernega vodstva o vrsti ljudskih koncertov?). Saj uvidevamo veliko zaposlenost opernega orkestra v svojem delokrogu, ali človeku se nehoti vsiljuje mnenje, da bi se na tem polju v smiselni razdelitvi dela moglo doseči vse več. Kajti zavedati se moramo, da smo prav v simfoničnem glasbenem življenju še silno neobogljivi in da je skrajni čas, pričeti tudi tu z resnim oblikovanjem. In če smo se pred leti že dvigali s pomočjo samih sebe in raznih kvalitativnih gostovanj inozemskih filharmonij, moramo v letošnji sezoni v tej smeri zaznamovati zopet padec velike škode. — Z veseljem pa ugotavljamo, da se je v mali filharmonični dvorani dogodilo vendarle marsikaj prizanega vrednega; razni instrumentalni in pevski nastopi so s svojo pravo vrednostjo nu-

dili človeku, ki spoznava in hoče resne umetnosti, marsikaj zadoščenje. Čudno le, da prav ti koncerti niso bili deležni tiste pozornosti, kot bi jo zaslužili. Menda bo med drugim vzrok tudi v nepravilno določeni časi in pomanjkljivi opozoritvi. — Vsi omenjeni nedostaki v koncertnem življenju preteklega sezone so najbistvenejši in tedaj nujno potrebni sanacije. Da jo dosežemo, je naloga nas vseh, velika teža pa leži tudi na ramah naše koncertne poslovalnice, katere odgovorna dolžnost je to in se je mora zavedati!

Z opernim glasbenim življenjem je težko. Nikakor ne moremo preiti precepa, v katerega je opera zašla, tako po svoji funkcionalni kot finančni strani. Obratno, upoštevamo vse te težave in hočemo sodelovati za njeno rešitev. Tako smo tekom cele preteklega sezone z obzirnostjo sledili njenemu delu in dopuščali marsikaj kompromisa, ki bi ga z načelnega stališča umetnostne kvalitete in skladnega razvoja morali brezpogojno odkloniti. Ali vendarle smo prepričani, da se spričo vseh neizpolnitih negativnih dejstev, z obstoječimi sredstvi da dosega vidnejše uspehe. Na eni strani s smiselnejšo izbero programa, na drugi strani pa s kvalitetnejšo reprodukcijo, ki je (kakor smo se pri eni ali dveh predstavah prepričali) s istimi močmi možna. — Iz pregleda vidimo, da je izbira repertoarja pogrešala v prvi vrsti jasne v določeno smer začrtane osnove. Vprizoritve raznih del so se vrstile brezsmiselno, odvisno pač le od slučajnih prilik. Niti napovedani repertoar, ki sam na sebi tudi ni imel kdo ve kako globokih korenin, se ni izpeljal. Razumljivo da se na ta način komplicira delo članstva, ker je neurejeno, neporazdeljeno in marsikaj odvečno. Pri tem trpi interese občinstva, ker je njegov eventualni užitek prepuščen popolnoma volji ene osebe. Seveda programa bi morala biti za eno ali celo več let natančno začrtana vnaprej v jasno smer. Osnova bi ji morala biti: v prvi vrsti umetniška kvaliteta, dalje vzgoja in orientacija občinstva in tedaj med kvalitetnimi deli preteklosti vzpiziranje del aktualnejše sodobnosti, sorazmerno s sredstvi možno vzpiziranje, odklanja vidno nedozorelih polizkusov in podobno. Osnova letošnjega repertoarja je bila v teh smereh zelo ohlapna. Na drugi strani vprizoritve kot rečeno niso bile v vrednosti skladne z danimi možnostmi. Že dejstvo zmešnjave v volitvi del je prineslo neizbežno posledico, da so bila vsa resnejša dela, v sled pomanjkanja daljšega predvidevanja, naštedrana v naglici in tedaj površno. Nadaljnje opazovanje je pokazalo zelo nesorazmerno zaposlevalje moči, kot porazdeljevanje sredstev (pri vrednih in pomembnih predstavah silno varčevanje; pri kičastih delih razsipnost). Krivde nedostatek leži v pomanjkanju prave režije. Kot kaže, je nujnost strokovnega opernega režiserja pri nas kruto podcenjevana, in vendar leži baš v tem velika teža odgovornosti za vredno uspešno vprizoritve. Povdarek leži na strokovnem opernem režiserju, kajti jasno je, da mora biti ta v glasbi popolnoma doma, kar je važno! — Tako leži pred nami nekaj najbistvenejših nedostatkov, ki kričeče udarjajo iz dela naše operne reprodukcije v pretekli sezoni in, kar je še zlasti važno, ki bi jih moglo resno in jasno orientirano vodstvo s pritegnitvijo pravih svetlovalcev prav lahko odpraviti in tako pognati nivo naše operne umetnosti občutno višje. — Naj razmišljajo o tem odgovorni činitelji!

Vem, da s tem še daleko ni povedano vse, kar človeka boli, ko se ozre nazaj na enoletno delo. Nešteto je še vzporednih tihih skrbi in trpljenj, ki jih vzbuja ljubezen do naše lastne glasbene umetnosti in hrepenenje po čim višji in prostornejši njeni razmahitvi. Ali vsaj nekaj od tega, kar najbolj trpko izstopa, je povedano. In če se nam posreči v prihodnji sezoni vsaj to znatno izboljšati, bo lahko naše zadoščenje v tem, da smo storili lep korak naprej v smeri, ki vodi k čim najpopolnejši stopnji naše skupne glasbene kulture. In še nekaj. Napisi stavki se dotikajo vsi predvsem negativnih strani. S tem seveda ni rečeno, da je s tem prezrto vse pozitivno delo, trud, napor in žrtve, ki se skrivajo za vsem tem delom preteklega leta. Ali vse to je na mestu in prav. Gre za skupno vrednoto, ki zahteva žrtve od vseh. Toda baš ljubezen in občutek dolžnosti do te vrednote ne tehta žrtve in izilitih plodnih sil, temveč trpi nad neizpolnitvijo vsega onega, kar bi se moglo in moralo izvršiti, pa pušča prazno vrzel.

V. U.

Spori

MADJARSKI PLAVAČI PRIDEJO V LJUBLJANO

SK Ilirija si tudi letos kar najresneje prizadeva, da zmaga na državnih plavalnih tekmah, ki se bodo vršile v Splitu in v Dubrovniku. Po lepem uspehu, ki so ga dosegli ilirijanci plavalci zadnjo soboto na tekmi s SK Victorio na Sušaku, jih čaka v soboto zvečer mnogo težja preizkušnja: srečanje z odličnimi madjarskimi plavalci iz Budimpešte. Tekmovalni program obsega poleg izbranih plavalnih tečajev tudi waterpolo, senzacija večera pa bo prvo mednarodno damsko srečanje v bazenu Ilirije, kjer bodo ilirijanske plavalke Lampretova, Bradačeva in Groschljeva izpričale svojo letošnjo formo. Podrobnejši program bomo še priobčili.

IZBIRNI LAHKO-ATLETSKI MEETING ILIRIJE IN PRIMORJA

Ilirija in Primorje razpisujeta izbirni lahko-atletski meeting za določitev reprezentance mesta Ljubljane v soboto in nedeljo, 15. in 16. t. m. Igrajo se pričetek tekmovalnega bosta objavljena pravčasno. Program: sobota: tek 100 m, skok v daljavo z zaletom, tek 400 m odprto za vse, met krogla, met kopja, tek 1500 m, met kladiva, skok ob palici, štafeta 100×200×300×400 m; nedelja: 200 metrov, met diska, skok v višino z zaletom, tek 800 m, troskok, tek 400 m za vabljenke, tek 5000 m, štafeta 4×100 m in 4×400 m. Tekmovalec, ki bo moral obvezno nastopiti, določita oba kluba sporazumno.

RAZPIS KAJAK TEKME NA SAVI

Kajak klub Zagreb in kajak klub Ljubljana razpisujeta v imenu vseh kajakistov Jugoslavije pod pokroviteljstvom bana Dravske banovine gospoda dr. Drago Marušića kajak regato na Savi za prvenstvo divjih vod kralj. Jugoslavije za leto 1933

Tekma se vrši na nedeljo, dne 16. julija 1933 ob 14.30 na Savi med postajama Sava-Hrastnik pod sledečimi pogoji:

1. Tekma se vrši na nedeljo, 16. t. m. na progi

SK Ilirija (težko-atletska sekcija), Dravi ob 20 važen sestanek v paviljonu G v velesojnu. Za nogometno tekmo v četrtak ob 18.45 so določeni

Pincgavsko ali marijadvorsko govedo

Živinorejci v ustaljenih, izrazitejših živinorejskih okoliših, v pincgavskem pasemskem okolišu Gorenjske, v pomurskem okolišu in v Prekmurju bodo amatrali spričo sedanje ustaljenosti živinorejskega pospeševalnega dela in spričo gospodarske krize, v katerih gre pri vsem našem skromnem strokovno-pomožnem delu predvsem za možnost vnovčevanja kmetijskih pridelkov in za gospodarski obstoj, ne pa za teoretična razmotrivanja — naslovno vprašanje za igranje in svrhe ter bista vprašanje mogoče ne bodo razumeli.

Vsem obdravskemu okolišu pa, od državne meje pri Pilberku do Maribora, v katerem je bila do nedavnega v našem gospodarstvu živinoreja le sekundarnega pomena (prvo je bil les, nekaj masega se je izkupilo tudi s prodajo več ali manj rejenih volov!) je gorenje vprašanje tudi danes aktualno. Če hočemo okrajati delovni na povzdigi živinoreje potom selekcijskih organizacij, je naravno najprej potrebno, da so si na jasem, katero plemo ozir. pasmo naj reče, ne pa preizkušajo slepo z rojo in križanjem raznovrstnih pasem. Ker v tem pasemskem kaosu (marijadvorci, bernci, franki, pincgavci, simodolci) predvsem v zgornji Dravski dolini, marenberškem in prevaleškem okr. zavzema prvo mesto marijadvorsko ozir. belo slovensko govedo kot avtohtona pasma in se v teh okrajih v večjem obsegu ponekod preizkuša tudi s pincgavci, je potrebno, da se gorenje vprašanje načelno razčisti. Ne brigal bi se sicer za prilike drugih okrajev in bi se ne vtikal v njihove interne zadeve, če bi nejasnost in nestanovitnost v sosednjih okoliših ne vplivala tudi na razpoloženje članov naših mlajših marijadvorskih živinorejskih organizacij, v katerih se posamezno vsled nepoučenosti mogoče pojavljajo tu in tam dvomi.

Vse to bo mogoče zanimalo poročilo, katere je podal o priliki tostvarnega referata na plenarni seji koroških pasemskih združenj zvez dne 8. 4. t. l. v St. Vidu g. ministrski tajnik, docent dr. H. Peter z Dunaja:

Kar se tiče presoje pincgavskega goveda je treba priznati, da se pri predelavi v klobasarsko blago v splošnem napije manj vode, kakor meso drugih pasem. Kot meso za konzum (stojnico) so običajno pincgavci enakovredni drugim pasmam. Tako zelo iskano lisasto govedo (simodolce, bernce itd.) v tem pogledu pincgavci celo prekašajo.

Nemški hmeljski zakon

Nova uredba o hmeljarstvu določa, da se mora vsako leto do 30. junija izvršiti popis hmeljske površine. Letos je termin določen do 15. avgusta. Nadalje bo državni minister za prehrano določil vsako leto 1. novembra, koliko površine se sme v prihodnjem letu zasadi z hmeljem. Kdor hoče na zemljišču, kjer v preteklem letu ni bilo donosnega hmeljišča, urediti hmeljišče, potrebuje dovoljenje oblasti. Za kršenje predpisov so določene denarne kazni. V posebnih slučajih pa lahko pristojna oblast odredi uničenje brez dovoljenja zasejanih hmeljišč.

Borza

Dne 11. julija 1933.

Denar

Dolar se je danes nekoliko popravil. Nadalje so pri nas oslabele skoro vse devize z izjemo Curriha, ki je ostal neizpremenjen, in Amsterdam, ki je narasel.

Avstrijski šiling je na ljubljanski borzi narasel na 8.90, na zagrebški pa je popustil na 8.775. V Beogradu je bil zaključen po 8.65, Grški boni so notirali v Zagrebu 40.50—41.50, v Beogradu pa 43.50 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2306.40—2316.76, Berlin 1365.69—1376.49, Bruselj 797.46—801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 189.19—190.79, Newyork 3902.71—3909.97, Pariz 223.71—224.83, Praga 169.70—170.65, Trst 302.68—305.08.

Curih. Pariz 20.21, London 17.13, Newyork 861. Bruselj 72, Milan 27.375, Madrid 43.20, Amsterdam 208.10, Berlin 123.20, Dunaj 73.13 (58), Stockholm 88.50, Oslo 86.90, Kopenhagen 76.30, Praga 15.27, Varšava 57.85, Atene 2.95, Carigrad 2.49, Bukarešt 3.08.

Pariz, ob 11.45. Newyork 17.80 (včeraj 16.61), London 84.75 (85). — London. Newyork 4.745, Pariz 84.75.

Vrednostni papirji

Tendanca za državne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena. V vojni škodi je bil nadalje prav znaten promet ki je na zagrebški borzi dosegel 1200 kom. Nadalje je bilo na zagrebški borzi zaključenih 75.000 inv. pos., med delnicami pa 15 delnic Priv. agr. banke in 30 delnic osješke sladkorne tovarne.

Ljubljana. 7% inv. pos. 46 den., agrarij 26 d., vojna škoda 200 den., begl. obv. 33.50 den., 8% Bler. pos. 34—36, 7% Bler. pos. 32—34, 7% pos. DHB 50 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 44.50, —45 (44, 46), agrarij 26 den., vojna škoda 200—202 (198, 203), 12. 196—204, 6% begl. obv. 32.75—33.50, 8% Bler. pos. 34—35.50, 7% Bler. pos. 32—34. — Delnice: Narodna banka 3600 den., Priv. agr. banka 212—215 (212), Sečerana Osjek 145—150 (145), Impex 50 den., Isis 15—25, Trboveljska 140—170.

Belgrad. Narodna banka 3820 bl. (3800), Priv. agr. banka 215.50—217 (215), 7% inv. pos. 45—45.50 (45), vojna škoda 201—202 (202, 200), 10. 200 den. (200), 6% begl. obv. 33.75—34 (33.90),

sledeči atleti: Dole, Tičar, Mlakar, Škafar, Gorjanc, Ullsperger, Kavečič, Felcher, Fajon I, Gircel, Franot, Nered, Vodopija, Pavlič, Rumanjug. Navedeni se morajo javiti v četrtak ob 18.15 na igrišču pri g. Neredu. Igra se z lahko-atletsko sekcijo.

Mednarodni lahkoatletski miting v Antwerpnu je prinesel nekaj prav lepih rezultatov in to: 200 m: Strandvall (Finska) 22.5; 200 m: Guttbrigg (Anglija) 1:57.8; 1500 m: Lovelock (Nova Zelandija) 3:56.5; 5000 m: Lehtinen (Finska) 14:41.4; 400 m: preke Lord Burghley (Anglija) 55.1. Skok v daljavo Tolamo (Finska) 6.80 m; kopje Ströck (Nemčija) 65.91 m; disk Kotkas (Finska) 48.37 m. Skok v višino Peräsalu (Finska) 1.95 m.

Schmeling je zato izgubil bitko, ker je bil preveč treniran. Znani bokser Sharkey je izjavil, da je Schmeling zato izgubil boks-bočo z Baerom, ker je bil hipertreniran in da ga smatra klub porazu za boljše od Baera. Tudi Schmeling sam je doma v Nemčiji povedal, da ni šel ravno v najboljšem razpoloženju v boj in da je bil preveč treniran.

Poizvedovanje

Najdena denarnica še vedno čaka na pravega lastnika uršulinskem samostanu.

Pri klanju v priprostih kmetijah (ne v pitaliških) pitanih pincgavcev se čisto graja, da mast (tolšča) ni povsem bela, da je čisto rumenkasta. Čeprav je ta ugovor neupravičen, ker rumenkasta mast nikakor ni slabša od čisto bele, se vseeno pincgavske živali, katerim se očita rumenkasta mast ozir. tolšča, slabše plačuje.

V pitaliških se na pincgavskih volih zopet ugotavlja, da se zelo neenakomerno pita. Razlika med največjim in najmanjšim dnevnim prirastkom na živi teži je pri pincgavcih mnogo večja, kakor pri drugih pasmah. Vendar je treba reči, da to povzroči manj posebnost pasme, kakor velika različnost v vzreji. V nobenem pasemskem okolišu Avstrije se ne vzreja tako pomanjkljivo, kakor v pincgavskem. Ni čudno, da živali pri polnem pitanju čisto odpovejo.

Nekoliko ugodnejše so prodajne prilike za marijadvorsko (belo) govedo, ker je to plemo bistveno vse prejšnje trge in prodajna mesa obrabilo. Belo govedo je v vseh velikih pitaliških, predvsem na Gradiškanskem in na Nižje Avstrijskem priljubljeno in uživa valed odlične kakovosti mesa slesov na znanem živinskem tržišču St. Mar.

Razveseljivo je dejstvo, da v zadnjem času v Avstriji mlekarstva gospodarstva bolj povprašujejo po belem govedu, ker se mleko tega odlikuje s prav zadovoljivo množino tolšče. (Povprečje marijadvorske zveze izkazuje okroglo 4% tolšče.)

Na žalost tudi pri marijadvorcih živali z rumeno mastjo niso povsem izključene in se tu in tam ugotovi tudi nekoliko poma zrelost, kar pa povzroči le čisto povsem pomanjkljivo krmljenje in vzreja v mladosti.

Deželni živinorejski nadzornik dr. Scheuch o priliki navedenega referata poudari posebno pomen boljše vzreje v mladosti pri belem govedu in pojasni zle posledice križanja marijadvorcev s simodolci in bernci.

To poročilo naj služi vsem tretim živinorejcem obdravskega okoliša v presojo in odločitve, ki se naj ne puste namenoma ali nehoti bogati od raznih nepoučenih ali le svojo korist iskajočih živinskih prekupevalcev, ki bi pri prekupevanju v popisnem pasemskem kaosu hoteli ribariti v kašnem. — Fr. Wernig, Slovenjgradec.

33.25), 8% Bler. pos. 34.50—35.50, 7% Bler. pos. 32 den.

Dunaj. Podon. saveka-jadr. 51.85. Aussiger Chemische 171, Alpine 12.50, Trboveljska 15, Rima Murany 25.75.

Žitni trg

Položaj za pšenico je dalje čvrst. Danes se je plačalo za blago, ki se dobavi ta teden 180, toda to ne more služiti za podlago cenam v bodočih mesecih, ker je ta cena posledica izrednih spekulativnih momentov. V ostalem je zahteva za ultimo julija 150—155 nakl. post. Kuruza je neizpremenjeno čvrsta. Moka stane okoli 400—405.

Ljubljana. Pšenica bl. 76 kg 2% 285—290, 77 kg 235—300; kuruza 127.50—132, za julij 135—137.50; moka bl. Og 430—435, 440—445.

Novi Sad. Pšenica vsa po 230—235, ječmen bač. novi uzančni 70—75, kuruza bač. ladja Sava in Begej 77—79, ladja Tisa 78—80, ladja Donava 79—81. Ostalo neizpremenjeno. Tendanca mirna. Promet: 47 vagonov.

Sombor. Pšenica ban. 225—227.50, bač. okol. Sombor, gorbač, bač. potiska in ban. potiska 227.5—230, oves bač., srem., slav. 87.50—92.50, ječmen bač., srem. novi 63—64, kuruza bač. 75—77, za avgust 76—78, bela 76—78, Donava in Tisa šlep 79—81, moka bač., ban. št. Og. 365—380, 2. 345—360, 5.325—340, 6. 305—320, 7. 200—215, 8. 70—75. Ostalo neizpremenjeno. Tendanca mirna. Promet: 56 vagonov.

Chicago. Pšenica marec 107, dec. 105.50, kuruza marec 75.75, sept. 71, oves marec 40.25, dec. 38, rž sept. 74.25.

Živina

Mariborski živinski sejem dne 11. julija. Na današnji živinski sejem je bilo prignanih 11 konj, 12 bikov, 200 vola, 294 krav in 18 telet, skupaj 537 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli kilogram žive teže 4—4.50, poldebili voli 3—3.50, plemenski voli 3—3.75, bild za klanje 2.50—4, glavne krave debelke 2.75—3.50, plemenske krave 2.50 do 2.75, kraveklobasrice 1.50—2, mozne krave 3.25 do 3.50, breje krave 3.25—3.50, mlada živina 3—4, teleta 4—5. Prodanih je bilo 362 komadov. Od tega za izvoz v Italijo 13. Meene cene so sedaj sledeče: volovsko meso I. vrste kilogram 10—12, II. vrste 8—10, meso od bikov, krav in telic 5—7, telečje meso I. vrste 10—12, II. vrste 6—8, svinjsko meso sveže 10—16.

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 8476 pršutarjev in 4892 speharjev, iz Jugoslavije 2214, na kontumacnem trgu 181 speharjev iz Madjarske in Jugoslavije. Speharji: I. 1.29—1.30, najboljši 1.32, II. 1.27—1.28, kmečki 1.27—1.32, najboljši 1.35, pršutarji 1.35—1.50, najboljši 1.60—1.65. Tendanca: speharji I. so bili za 2 groša dražji, križani cenejši za 5 grošev, pršutarji so bili za 5—10 grošev cenejši. Nepridanih je bilo 190 pršutarjev.

Hmelj

Novi Sad, 10. julija. Do zadnjega je obstojal strah, da bo v jeseni pridelek hmelja zelo slab, kar bi pomenilo za obubožane hmeljarje katastrofo. Med tem pa so se začeli hmeljniki naglo popravljati in ponekod kažejo prav dobro. Gotovo pa je, da se bo letos obriranje začelo pozno, v prvi desetini septembra. O cenah se ne da govoriti, ker so zaloge letnika 1932 in 1931 vse razprodane. Za novo blago imenujejo ceno 4.000 Din za 100 kg. Če pa se uresničuje govorice o uničenju čeških hmeljnikov po Hsntati uši, potem bodo cene gotovo višje. Novosadska zbornica je skušala izposlovati v Franciji znižanje carine od 400 na 200 fr, ker drugače ne moremo konkurirati s češkimi in poljskimi hmeljem. Drugače je pa veliko zanimanje za naše blago iz Amerike, so pa prevozni stroški preveliki. Zato je bilo predlagano, naj se za organizacijo izvoza (treba je hmelj spraviti v pločevinaste škatle, ki so hermetično zaprte) da lombardno posojilo 10 milijonov dinarjev, kar pa bo zelo težko izvedljivo.

Nürnberg, 8. julija 1933. Od začetka junja trajajoče mrtvilo na trgu je ta teden ponehalo, ker je par velikih firm začelo povpraševati za blago. Dnevni promet je znašal do 30 bal, veliko ga je bilo pa tudi izven trga. Cene so naslednje: srednji hallertauski 270, srednje dober 278—280, prima pa 285 mark. Za nekaj bal prima spaltskega blaga je bilo plačanih celo 295 mark. Za srednji gorski hmelj so plačali 230 mark za 50 kg. Cene se napram prejšnjemu tednu niso mogle držati. Za letnik 1931 v balah ni zanimanja, pač pa za bale iz hladilnice, katerih je bilo malo na trgu.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; ženitovanjski oglasi Din 2—. Najmanjši znesek za mal oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petina vrstice po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje
s kopalnico in pritliklami, elektrika, vodovod — se takoj odda v bližini cestne železnice v Udmatu. Poizve se pri I. Oražem, Moste. (c)

Trisobno stanovanje
solčno, s kopalnico, poselsko sobo, verando in pritliklami — se odda mirni stranki za avgust. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6195. (c)

Krasno stanovanje
3 velike parketirane sobe z vsemi pritliklami, balkon — na Vodovodni cesti — se za 1. avgust odda stalni stranki. Informacije: Sever, Marijin trg 2. (c)

Stanovanje
v vili se z avgustom odda. Poizve se v Nunki št. 8, pritličje. (c)

Dosmrtno stanovanje
lep, z vsi oskrbo (tudi bolniško) dobi oseba, katere vložni 50.000—60.000 Din, eventualno tudi hranilno knjižico za nakup hiše v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Dosmrtno stanovanje« št. 7844. (c)

ISCEJO:

Stanovanje
opremljeno, 2 sobi in kuhinje — iščem za takoj. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kompletno« št. 7863. (c)

Službe iščejo

Absolvent vin. šole
z dobrimi večletnimi izpričevanji, poučen v vseh panogah modernega kmetijstva, vojaščine prost — išče primerne mesto. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod števil. 7817. (a)

Pošteno dekle

vajeno gospodinjstva in kuhe v župnišču — želi službe. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7843.

Službo dobe

Prodajalko

za trafiko sprejem. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7862. (b)

Fina kuharica

Slovenka, srednje starosti, ki je dobro izurjena v kuhanju ter veča nemškega jezika — se sprejme v graščini. Ponudbe z navedbo zahtev je nasloviti na naslov grofa Pejacsevich v Našicah — Slavonija. (b)

Za prodajo kruha

sprejem pošteno, pridno dekle z dežele v petnajstem letu starosti. Vprašati v pekarni Preskar Anton, Moste pri Ljubljani, Pokopališka 8. (b)

Posvetva

Nova hiša

štiristanovanska, elektrika, vodovod, kopalnica, velik obdelan vrt, 3 minute od cestne železnice v Udmatu — se prodaja. Poizve se pri I. Oražem, Selo. (p)

Pol stavbne parcele
v najlepšem centru Ljubljane (pri sv. Jožefu) za skupno zidanje prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7755. (p)

Prodamo

Otroški voziček

dobro ohranjen, se poceni proda. Brandsteter, Miklošičeva c. 7-IV., d. 1

Mizarji - stavbeniki!
Vse okovje in orodje izberete zelo ugodno pri »Jeklo«, Stari trg. — Tudi na hranilne knjižice. (l)

Modna konfekcija!

Najboljši nakup! A. Preskar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah. za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri **Centralni vinarni v Ljubljani.**

Hruške

sveže, kg 4 Din, črešnje, trde, kg 4 Din, mladi fižol kg 3.75 Din. Košare 30 kg razpošilja franko brzovozno G. Drechsler, Tuzla. (l)

Wertheim blagajna

velika in rezalni stroj za manufakturne vzorce — ceno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7850. (l)

Moško kolo

dobro ohranjeno, radi odhoda poceni prodam. — Vprašati: Košak, Sv. Petra c. 78, dvorišče. (l)

Vajenci

Zdrav in krepak

15 leten deček s III. raz. gimnazije bi šel rad za trgovskega vajenca, najraje v trgovino z mesnim blagom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Krepak« 7703. (v)

Ljublj. zobozdravnik

išče za takoj inteligentno in vestno učenko-instrumentarko. Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 7842. (v)

Pouk

Šoferska šola E. Čeh

(bivša Camernikova šoferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 36
Šola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in poiznanila zastoj in franko.

Instruktorja

za latinščino, za popravn. izpit prvošolca, iščem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7864. (u)

Auto-motor

Avto

6 sedežen — zamenjam za parcelo ali gozd v bližini Ljubljane. Premru, Dunajska c. 41. (f)

Obrt

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN** - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Lanene tropine

in druga krmila nudi najceneje veletrgovina žita in moka **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24.

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v **lekarni dr. G. PICCOLI** Ljubljana, Dunajska c. 6

Nogavice, rokavice, robce, perilo, torbice, kravate
nizke cene. samo pri **PETELINC-u** Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Širite »Slovenca«!

Telefon 2059

Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Razno

Preklic.

Pomotoma sem govorila neresnico o ge. Suligoj Tereziji, kar tem potom obžalujem. — Marija Vidmar. (o)

Dr. Mihael Opekovi

Cerkveni govori

katere je imel ob nedeljah in praznikih v ljubljanski stolnici od leta 1921 do 1932, so sedaj s 24. zvezkom zaključeni.

(Govori so jedrati in temeljiti, primerni za vsako prižnico. Jezik izglajen. slog prožen, tvarina aktualna, izražanje preprosto, dokazi nazorni, zaključki praktični in iskreni.)

Podroben seznam vseh govorov in cene za posamezne zvezke je — brezplačno — na razpolago pri založnici

Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrirana zadr. z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta števil. 6

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davki plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov Din.

BOTOT

Program za nego ust in zob

Zjutraj:

Krema razkraja in odstranjuje vse obloške z zob.

Po kosilu:

Voda za izpiranje ust pospešuje izločevanje ustnih žlez in osvežuje.

Zvečer:

Krema za zobe nevtralizira vse kisline.

Specijelni entel oblek, ažuriranje, predtisk najhitrejša postrežba — najfinejša delo pri **Matek & Mikeš, Ljubljana** poleg hotela Štrukelj

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjaj, entlanje, izdelovanje gumbic. Velika izbira predtiskanih žen. ročnih del. Vseled najmodernejša ureditve podjetja — najnižje cene.

Kdor želi

zidati lastno hišo, poravnati svoje dolgove, prevzeti posvetstvo, izplačati doto svojim dedičem, daje posojilo pod ugodnimi pogoji, na dolgoletno amortizacijo

„KREDIT“

gospodarska zadruga r. z. s. o. z., CELJE Aškerčeva ulica 3 (poleg hotela »Pošta«.)

Sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je danes jutraj po dolgem trpljenju, večkrat previdega, bogu vdano tukaj umrla moja sestra

Marija Sitar

bivša trgovka in posestnica v Prešernovi ul. 40

Pogreb pokojnice bo v četrtek 13. t. m. ob 4 popoldne na pokopališču Sv. Jurja v Stožicah.

Blagopokojno priporočam v pobožen spomin in molitev. V Zagorju, dne 11. julija 1933.

VALENTIN SITAR, župnik, brat.

Naznanjamo žalostno vest, da je danes dopoldne umrl previden s tolažili sv. vere, v 70. letu starosti, naš dobri soprog, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Ivan Kmet

Pogreb blažega pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 13. julija. t. l. ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Gosposvetska cesta 8, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 11. julija 1933.

Žalujejo rodline: Kmet, dr. Ješe, Dogan.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

»Oh,« je vzkliknil Rory, »kakšna sreča more čakati človeka, ki se sramuje groba svojega očeta, kaj! Sram ga je,« je nadaljeval, »pri moji veri, saj ga je lahko, ker je zatajil vero svojega očeta! In menjal je svojo vero samo zaradi koristi in za nič drugega ne. Če bi očeta ljubil, ne bi izpreminjal kamena, ki je napravljen po očetovih lastnih navodilih. Če že misli, da mora biti protestant, ali ni grdo od njega, da se meša v poslednjo voljo svojega ubogega očeta, naj molimo za njegovo dušo?«

»Da, prav imate,« je pritrdil De Lacy.

»Pa pride k meni in zahteva, naj kamen popravim. »Zakaj,« sem ga vprašal. »Ker me je sram,« je dejal. »Zakaj,« sem ga vprašal. »Ker je to samo papizem,« je odvrnil. »No,« sem odgovoril, »če je to papizem, je to stvar vašega očeta, ne pa vaša; če je kakšna sramota v tem, je očetova in ne vaša, zato vas nič ne briga. Ako je vaš oče želel, da bi ljudje za njegovo dušo molili, mislim, da je grdo od vas, če hočete to preprečiti.« »Saj mu nič ne koristi,« je dejal. »Pa tudi nič ne škoduje,« sem rekel. Ker pa ni mogel nič več odgovoriti, je zinil, da se ne mara pričati, ampak da hoče, naj se kamen popravi; ker pa je delo napravil moj oče, misli, naj bi se jaz tudi tega dela lotil. »In kako naj se napis izpremeni?« sem ga vprašal. »Izbrisite,« moli za dušo,« ker to ni drugega kakor papizem. »Mojo oče je dušo vselej zelo globoko vrezal in zato jo je nemogoče izbrisati. Če pa je samo papizem, nad čemer se zgražate, lahko popravim tako, da ne boste mogli nič reči.« »Kako,« je vprašal. »O, to je moja reč,« sem dejal. »Vi niste kamnosek in ne veste, kako bom to napravil, videli pa boste, ko bo storjeno.« »Pa mi ne

boste dosti računali?« je vprašal. »Nič vam ne bom računal,« sem rekel, »nisem kamnosek po poklicu, naredil bom iz ljubezni do dela.« »A kako mislite to napraviti,« ga je zopet zaskrbelo. »Oh, nič se ne bojte,« sem rekel, »naredil bom, da bo prav. Prihodnjo nedeljo, ko pojedete v cerkev, boste videli, da niti pičice papizma ne bo več na kamenu.« »In to je, kar hočem,« se je razveselil. »No, potem pa bo za oba prav,« sem rekel.

»Zdaj sem prišel, da napravim to reč,« je pristavil Rory.

»Kako mislite napis predrugačiti?« je vprašal De Lacy.

»Tako lahko kakor se na peti obrnete,« je odvrnil Rory. »Kar pojedite si ogledovat razvaline; videli boste čudne rezbarije okoli oken in vrat in star kamenit križ, ki je nekaj posebnega. Če pa želite, sedite tu poleg mene s svojo knjigo in berite ko bom jaz delal.«

De Lacy ni dolgo čital, ko se je prikazal stari Phelim. V družbi kratkočasnega cicerona Phelima je De Lacy med ogledovanjem razvalin potekel nekaj prijetnih ur.

Ko je Rory svoje delo končal, je poklical oba, da bi jima pokazal, kako temeljito je odpravil papizem, nad katerim se je Sweeny tako spotikal.

»Kako ste mogli napraviti tako hitro?« se je čudil De Lacy.

»Tega vam ne povem, to morate videti,« je samozvestno odvrnil Rory; »preprosto, kar se da, dve črki sta vse storili.«

De Lacy in Phelim sta kamen le pogledala in se že iz vsega srca zasmejala. Rory je namreč nad napisom, nad katerim se je Sweeny spotikal, vrezal besede »Ne,« tako da je sedaj vsakdo lahko bral tole:

»Ne
moli za dušo
Denisa Sweeny-a.«

»No, ali ni to prav?« je hudomušno pomežiknil Rory.

»Imenitno,« je vzkliknil De Lacy.

»Ali ne bo to prav za tistega gada? Vidite, on si ni upal odkrito priznati, da ga je bilo prejšnjega napisa sram zato, ker je odpadnik, ampak se je skrival za papizem.«

»Ali pa ne bo Sweeny divji zaradi tega?« je omenil De Lacy Rorija.

»Kajpada bo,« je rekel Phelim in kimal z glavo. »Rory, ma bouchal, čeprav ti nočem odrekati bistroučnosti, vendar tudi ne morem narediti poklona tvoji modrosti. Tistega zagrizenega odvetnika si si s tem napravil za sovražnika do konca svojih dni.«

»O, vem, a kaj to!« je odvrnil Rory in se smejal.

»Rory, moj fant, prudentia (modrost), ki so jo imeli Latinci, prudentia je ena izmed kreposti,« ga je počeval skrbni Phelim.

»No, prevara je glavna stvar,« je odkimal Rory.

»Torej me nočeš poslušati. Magister docet, sed vos verba negligitis,« se je Phelim postavil s svojo latinščino.

»No, kdo pravi, da je modro? Vse, za kar odgovarjam, je to, da je napis izpremenjen. Ali mi more kdo kaj očitati?« je dejal Rory.

»To se ne more reči,« je odvrnil Phelim.

»In vse sta napravili samo dve črki!«

»Ti si to z dvema črkama tako dobro pokazal,« je dejal Phelim, »kakor jaz matematiko s tremi Q. e. d. Quo erat demonstra.«

»Pri..., mika me, da bi na koncu vsega dodal še Q. e. d.,« je rekel Rory.

»Čemu?« je pripomnil De Lacy.

»Ker je to, kar bi se moralo pokazati,« je odgovoril Rory.

»Pri moji veri, vesel sem, da še nisi pozabil matematike,« ga je pohvalil Phelim.

»Ali bi ne bilo to imenitno?«